

สนับสนุนโดย

มูลนิธิการศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนาอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

พระพุทธศาสนาในประเทศไทย

ลิขสิทธิ์:

โครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาประเทศเพื่อนบ้าน สำนักวิชาการ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

ที่ปรึกษา:

พระราชวิมลเมธี	พระครูพิพิธสุตาทธ
พระปลัด ดร.เสน่ห์ ชุมมวโร	ศ.ดร.อุดม รุ่งเรืองศรี
ร.ศ. (พิเศษ) ถาวร เสาร์ศรีจันทร์	อาจารย์ไฉ โลฤติ ยูณะศิริ
ดร. อนาโตน โรเจอร์ เป็ลติเยร์	อาจารย์สุพิน ฤทธิเพ็ญ

คณะผู้จัดทำ:

พระนคร ปญญาวิชโร (ปรังฤทธิ)	อภิรมย์ สีคำ
ผศ.จินตนา มัชฌมบุรุษ	รุ่งทิพย์ กล้าหาญ
ภัทรา จันทราทิพย์	วีระ สิริเสรีภาพ
ดร.พูนชัย ปันธิยะ	ดร.เทพประวิณ จันทร์แรง
ศิรินทร์ หินคง	ณัฐพล ลีกลิงห์แก้ว
ภิกษุณีนิรามิตา	ปิ่น อะทะเทพ
วรวิทย์ นิเทศศิลป์	

กองเลขานุการ: ศิริกร ไชยสิทธิ์ อรศรี โยนิจ

ออกแบบศิลป์: ภัทรบอล ฤทธิเต็ม

ปีที่พิมพ์: พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2550

พิมพ์ที่: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่
วัดสวนดอก 139 ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ โทร. 0-5327-5149

คำนำ

ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย มีความสัมพันธ์ไมตรีที่ดีต่อกันและกันมาอย่างยาวนาน เนื่องจากมีประวัติศาสตร์ด้านการเมืองการปกครองและพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกันมาตั้งแต่อดีต อีกทั้งยังมีพรมแดนติดต่อกันหลายกิโลเมตร ทำให้ประชาชนทั้งสองประเทศมีโอกาสไปมาหาสู่กันและแลกเปลี่ยนสินค้า ตลอดจนถึงประเพณีวัฒนธรรมร่วมกัน จนก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ปัจจุบัน พระพุทธศาสนามีความเจริญมั่นคงในดินแดนแห่งนี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากมีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง แม้บางสมัยจะมีเกิดเหตุการณ์ที่กระทบกระเทือนต่อพระพุทธศาสนา แต่เมื่อเหตุการณ์เลวร้ายคลี่คลายลง พระพุทธศาสนาก็ได้รับการฟื้นฟูอีกครั้ง ทำให้ดินแดนแห่งนี้มีความเจริญรุ่งเรืองและสุขสงบตามวิถีแห่งพุทธธรรม

โครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาประเทศเพื่อนบ้าน สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้จัดทำโครงการจัดเก็บข้อมูลพระพุทธศาสนาประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อดำเนินการจัดเก็บรวบรวม และจัดทำฐานข้อมูลพระพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรมของแต่ละประเทศไว้เป็นฐานข้อมูลสำหรับให้บริการแก่พระนิสิต คณาจารย์ นักศึกษา นักวิจัย ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยพระพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านต่อไป

พระปลัด ดร.เสน่ห์ ทุมมวโร

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

ม.มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่

คำปรารภ

ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นดินแดนที่พระพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรืองและเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทย ในแต่ละปี มักจะมีพระสงฆ์และชาวไทยจำนวนมากที่เดินทางไปจาริกแสวงบุญและศึกษาพระพุทธศาสนา และศิลปวัฒนธรรมในดินแดนแห่งนี้ ทำให้นักแสวงบุญและนักศึกษามีความต้องการที่จะศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรมประเทศ กัมพูชาก่อนการเดินทาง เพื่อทำความรู้จักและทำความเข้าใจในเบื้องต้น สิ่งนี้จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่โครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาประเทศเพื่อนบ้าน สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้จัดทำโครงการจัดเก็บข้อมูลพระพุทธศาสนาประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อดำเนินการจัดเก็บ รวบรวม และจัดทำฐานข้อมูลพระพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรมประเทศเพื่อนบ้าน

การจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลพระพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรมประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนี้ ผู้รวบรวมได้อาศัยข้อมูลจากเอกสารหลายเล่มและเว็บไซต์ต่างๆ ที่มีผู้รู้ได้เรียบเรียงไว้ก่อนแล้ว จึงขอขอบคุณแหล่งข้อมูลไว้ ณ ที่นี้ด้วย หากผู้อ่านท่านใดต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมสามารถสืบค้นได้จากแหล่งข้อมูลดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดทำฐานข้อมูลพระพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรมของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนี้จะเอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่พระนิสิตและผู้สนใจในการศึกษาวิจัยพระพุทธศาสนา และศิลปวัฒนธรรมประเทศเพื่อนบ้านได้เป็นอย่างดี

พระนคร ปลูกาวชิโร (ปริงฤทธิ์)

ตัวแทนคณะผู้จัดทำ

สารบัญ

บทที่ 1 สถาปัตยกรรมและวัฒนธรรมประเทศไทย

ข้อมูลพื้นฐานประเทศไทย

ประวัติศาสตร์ประเทศไทย

สภาพการเมืองการปกครอง

ภูมิศาสตร์ประเทศไทย

สภาพทางเศรษฐกิจ

วัฒนธรรมประเทศไทย

บทที่ 2 ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในประเทศไทย

ชนชาติลาว

ประวัติศาสตร์พุทธศาสนา

บทที่ 3 พระพุทธศาสนาประเทศไทยในปัจจุบัน

การปกครองคณะสงฆ์ลาว

การศึกษาคณะสงฆ์ลาว

พระสงฆ์ในประเทศไทย

บทที่ 4 สถานที่สำคัญทางพุทธศาสนาในประเทศไทย

1. วัดองค์ต่อมหาวิหารและวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อ

2. พระธาตุหลวง

3. วัดมโนรมย์

4. วัดวิชุนราช

5. วัดอาโพน

6. วัดเชียงแมน

7. วัดล่องคูน

8. วัดศรีสวรรค์เทวโลก

9. วัดใหม่สุวรรณภูมาราม

10. วัดเชียงทอง
11. วัดหนองศรีคุณเมือง
12. วัดเชียงม่วนวชิรมังคลาราม
13. วัดจุมค้องสุรินทาราม
14. พระธาตุจอมภูสี
15. วัดคี่ลี
16. วัดศรีบุญเรือง
17. วัดศิริมงคลไชยาราม
18. วัดสบลึกขาราม
19. วัดแสนสุขาราม

บทที่ 5 อิทธิพลของพุทธศาสนาที่มีต่อประเทศไทย

อิทธิพลต่อสังคม

อิทธิพลต่อการเมือง

อิทธิพลต่อเศรษฐกิจ

อิทธิพลต่อวัฒนธรรม

1. ความเชื่อเรื่องผี
2. สถาปัตยกรรม
3. ประเพณี

เอกสารอ้างอิง

ทิศใต้ ลาว ติดกับ ประเทศราชอาณาจักรกัมพูชา

ทิศตะวันออก ลาว ติดกับ ประเทศสาธารณรัฐ สังกมนิคมเวียดนาม

ทิศตะวันตก ลาว ติดกับ ประเทศราชอาณาจักรไทย

ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ลาว ติดกับ ประเทศเมียนมา

ความยาวของประเทศลาว จากเหนือจรดใต้ประมาณ 1,700 กิโลเมตร

ข้อมูลพื้นฐานประเทศลาว

เมืองหลวง	เวียงจันทน์ 17°58'N 102°36'E
เมืองใหญ่สุด	เวียงจันทน์
ภาษาราชการ	ภาษาลาว
รัฐบาล	สาธารณรัฐนำโดยพรรคคอมมิวนิสต์
- ประธานประเทศ	จুমมะลี ไซยะสอน
- นายกรัฐมนตรี	บัวสอน บุนผาวัน
ประกาศเอกราช	จาก ฝรั่งเศส
- วันที่	19 กรกฎาคม พ.ศ. 2492
เนื้อที่	
- ทั้งหมด	236,800 กม. ² (อันดับที่ 81) 91,429 ไมล์ ²
- พื้นน้ำ (%)	2%
ประชากร	
- 2548 ประมาณ	5,924,000 (อันดับที่ 103)
- 2538	4,574,848
- ความหนาแน่น	25/กม. ² (อันดับที่ 177) 65/ไมล์ ²
GDP (PPP)	2548 ค่าประมาณ

- รวม	11.92 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (อันดับที่ 129)
- ต่อประชากร	1,900 ดอลลาร์สหรัฐ (อันดับที่ 138)
HDI (2548)	0.545 (อันดับที่ 133) – กลาง
สกุลเงิน	กีบ (LAK)
เขตเวลา	(UTC+7)
- ฤดูร้อน (DST)	(UTC+7)
รหัสอินเทอร์เน็ต	.la
รหัสโทรศัพท์	+856

ประเทศลาว หรือชื่ออย่างเป็นทางการ คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Lao People's Democratic Republic) เป็นประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพื้นที่ 236,800 ตารางกิโลเมตร ซึ่งเป็นประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล มีพรมแดนติดจีนและพม่าทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ติดต่อกับเวียดนามทางทิศตะวันออก ติดต่อกับกัมพูชาทางทิศใต้ และติดต่อกับประเทศไทยทางทิศตะวันตก

ในภาษาอังกฤษคำว่า ลาว ที่หมายถึงประเทศสะกดว่า "Laos" และ ลาว หมายถึง คนลาว และภาษาลาวใช้ "Lao" ในบางครั้งจะเห็นมีการใช้คำว่า "Laotian" แทน เนื่องจากป้องกันการสับสนกับเชื้อชาติลาว ที่สะกด "Lao ethnic group"

ประวัติศาสตร์ประเทศลาว

ประวัติศาสตร์ยุคแรกๆ ของลาว เชื่อว่าอยู่ภายใต้การครอบครองของอาณาจักรน่านเจ้า ในตำนานกล่าวถึงขุนบรม และขุนลอ มีลูกสืบหลานต่อๆ กันมา จนถึงรัชสมัยพระเจ้าฟ้ารุ่งผู้รวบรวมอาณาจักรล้านช้างได้เป็นผลสำเร็จในช่วงสมัยพุทธศตวรรษที่ 19 และมีกษัตริย์ปกครองสืบทอดต่อกันมาหลายพระองค์ที่สำคัญ เช่น พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช พระองค์มีความสัมพันธ์ไมตรีที่แนบแน่นกับกษัตริย์ไทย โดยเฉพาะในรัชสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ พระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราช รัชสมัยของพระองค์นับเป็นยุคทองของราชอาณาจักรล้านช้าง ภายหลังเมื่อพระองค์สวรรคตแล้วเชื้อพระวงศ์ลาวต่างก็แก่งแย่งราชสมบัติกัน ราชอาณาจักรล้านช้างแตกแยกเป็น 3 อาณาจักรคือ อาณาจักรล้านช้างหลวงพระบาง อาณาจักรล้านช้างเวียงจันทน์และอาณาจักรล้านช้างจำปาศักดิ์

ต่างเป็นอิสระไม่ขึ้นแก่กัน และต่างฝ่ายต่างก็ตั้งเอามาอำนาจเพื่อนบ้านอย่างสยาม พม่า และ เวียดนามเข้ามาคำนวณฐานะของตนเองซึ่งในที่สุดอาณาจักรลาวทั้ง 3 แห่งนี้จะตกเป็นเมืองขึ้นของ อาณาจักรสยามในปี พ.ศ. 2321

พ.ศ. 2369 อาณาจักรล้านช้างเวียงจันทน์มีเจ้าอนุวงศ์เป็นกษัตริย์ พระองค์ก็คิดกอบกู้เอกราช จากสยาม จึงยกทัพมารวมพลกับเจ้าเมืองจำปาศักดิ์และเจ้าเมืองในภาคอีสานของสยามบางส่วนเข้ามาสู้รบกับสยาม ขณะเดินทางผ่านเมืองโคราชได้กวาดต้อนชาวเมืองนครราชสีมาไปไว้ที่ เวียงจันทน์ด้วย แต่ระหว่างที่กองทัพลาวพักไพร่พลและเชลยชาวเมืองนครราชสีมาอยู่ที่ทุ่งสัมฤทธิ์ นั้น คริวเรือนชาวนครราชสีมาได้ลุกฮือต่อต้านกองทัพเจ้าอนุวงศ์จนกองทัพลาวแพ้แตกพ่ายไป เมื่อฝ่ายสยามรู้ว่าจึงส่งกองทัพมากวาดล้างเจ้าอนุวงศ์ พระองค์จึงเสด็จหนีไปเวียดนาม ภายหลังเสด็จนิวัตลาวเพื่อวางแผนกอบกู้เอกราชอีกครั้ง แต่ถูกเจ้าน้อยเมืองเชียงขวางจับตัวส่งไป ยังกรุงเทพฯ และถูกคุมขังจนสิ้นพระชนม์ในคุกที่กรุงเทพฯ นั้นเอง กษัตริย์อันนัมของเวียดนามทรง พิโรธมาก จึงส่งกองทัพไปจับเจ้าน้อยเมืองเชียงขวางมาประหาร และรวมเมืองเชียงขวางเป็นส่วน หนึ่งของเวียดนามเรียกว่ามณฑลตรังฉินห์ หลังจากนั้นอาณาจักรล้านช้างเวียงจันทน์ก็ถูกสยาม ยกทัพมาทำลายพระราชวัง และวัดวาอารามในพระนครหลวงเวียงจันทน์จนสูญสิ้น เหลือเพียงหอ พระแก้ว วัดสี่สะเกด อาณาจักรล้านช้างเวียงจันทน์ล่มสลายและตกอยู่ในความดูแลของสยาม โดยตรง ส่วนอาณาจักรลาวที่เหลือลาวก็ไม่เคยคิดกอบกู้เอกราชจากสยามอีก

ครั้นถึงพุทธศตวรรษที่ 25 ดินแดนลาวทั้งหมดก็ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของประเทศฝรั่งเศส จากการใช้เล่ห์เหลี่ยมของโอกุสต์ ปาวี กงสุลฝรั่งเศส โดยการใช้เรือรบมาปิดอ่าวไทยเพื่อบังคับให้ ยกดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง รวมทั้งดินแดนอื่นๆ ลาวถูกรวมเข้าเป็นอินโดจีนของฝรั่งเศส เมื่อ พ.ศ. 2436

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 กองทัพญี่ปุ่นได้รุกเข้ามาในลาวและดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศส อื่นๆ เมื่อญี่ปุ่นใกล้แพ้สงคราม ขบวนการลาวอิสระซึ่งเคลื่อนไหวทางการเมือง เพื่อกู้เอกราช ลาวในเวลานั้นประกาศเอกราชให้ประเทศลาวเป็นประเทศราชอาณาจักรลาว หลังญี่ปุ่นแพ้สงคราม ฝรั่งเศสก็กลับเข้ามามีอำนาจในอินโดจีนอีกครั้งหนึ่ง แต่เนื่องจากการที่เวียดนามหันปลดปล่อย เวียดนามได้ จึงเป็นการสันคลอนอำนาจฝรั่งเศสจนยอมให้ลาวประกาศเอกราชบางส่วนในปี พ.ศ. 2492 และได้เอกราชสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2496 ภายหลังฝรั่งเศส รบแพ้เวียดนามที่เดียนเบียนฟู ผู้ที่มี บทบาทในการประกาศเอกราช คือ เจ้าสุวรรณภูมา เจ้าเพชรราช และเจ้าสุภานุวงศ์ โดยมีเจ้ามหา ชีวติศรีสว่างวงศ์ ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้ามหาชีวิต (พระมหากษัตริย์) จากอาณาจักรล้านช้างหลวงพระ บางเดิม และได้รวมทั้ง 3 อาณาจักรคือ ล้านช้างหลวงพระบาง ล้านช้างเวียงจันทน์ และล้านช้าง จำปาศักดิ์ เข้าด้วยกันเป็นราชอาณาจักรลาว

พ.ศ. 2502 เจ้ามหาชีวิตศรีสว่างวงศ์เสด็จสวรรคต เจ้าสว่างวัฒนาจึงขึ้นครองราชย์เป็นเจ้ามหาชีวิตแทน เหตุการณ์ในลาวยุ่งยากมาก เจ้าสุภานุวงศ์ 1 ในขณะลาวอิสระประกาศตนว่า เป็นพวกฝ่ายซ้ายนิยมคอมมิวนิสต์ และเป็นหัวหน้าขบวนการประเทศลาว ได้ออกไปเคลื่อนไหวทางการเมืองในป่า เนื่องจากถูกฝ่ายขวาในลาวคุกคามอย่างหนัก ถึงปี 2504 ร้อยเอกกองแล วีระสาน ทำการรัฐประหารรัฐบาลเจ้าสุวรรณภูมา แต่ถูกกองทัพฝ่ายขวาและฝ่ายซ้ายรุมจนพ่ายแพ้ กองแลต้องลี้ภัยไปสหรัฐอเมริกาจนถึงปัจจุบัน

เหตุการณ์ทางการเมืองบังคับให้ลาวต้องตกอยู่ท่ามกลางสงครามอินโดจีนครั้งที่สอง ซึ่งรุนแรงยิ่งกว่าครั้งแรก และเป็นปัจจัยก่อให้เกิดสงครามกลางเมืองและรัฐประหารหลายครั้งด้วยกัน จนถึงปี พ.ศ. 2518 พรรคประชาชนปฏิวัติลาวซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสหภาพโซเวียต และคอมมิวนิสต์เวียดนามโดยการนำของเจ้าสุภานุวงศ์ ก็ล้มล้างรัฐบาลประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของเจ้ามหาชีวิตสว่างวัฒนา ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกาสำเร็จ และสถาปนาประเทศลาวเป็น "สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว" ในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2518

สภาพการปกครองและการบริหารด้านเศรษฐกิจของลาวเริ่มผ่อนคลายมากขึ้นในระยะหลังของทศวรรษ 1980 ต่อมาเมื่อเจ้าสุภานุวงศ์สละตำแหน่งจากประธานประเทศ ผู้ดำรงตำแหน่งสืบต่อมาคือท่าน ไกสอน พมวิหาน และเมื่อท่านไกสอนถึงแก่กรรมกระทันหัน ท่าน หนุฮัก พุมสะหวัน ก็ได้ดำรงตำแหน่งประธานประเทศต่อมา ยุคนี้ลาวกับไทยเปิดสะพานมิตรภาพ ไทย - ลาว ในปี พ.ศ. 2538 ต่อมาท่านหนุฮักสละตำแหน่ง ท่านคำไต สีพันดอนรับดำรงตำแหน่งประธานประเทศเป็นคนต่อมา จนถึงปี พ.ศ. 2549 ท่านคำไตลงจากตำแหน่ง ท่านจุมมะลี ไชยะสอน จึงเป็นผู้รับตำแหน่งประธานประเทศลาวคนปัจจุบัน

สภาพการเมืองการปกครอง

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีระบบการปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ (ทางการลาวใช้คำว่า ระบอบประชาธิปไตยประชาชน) โดยพรรคการเมืองเดียวเป็นองค์กรชั้นนำประเทศคือ พรรคประชาชนปฏิวัติลาว มีอำนาจสูงสุดตั้งแต่ลาวเริ่มปกครองในระบอบสังคมนิยม เมื่อ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2518 - ประธานประเทศคนแรก : เสด็จเจ้าสุภานุวงศ์ (หรือ ท่าน สุภานุวงศ์ ตามระบอบสังคมนิยม) - นายกรัฐมนตรีคนแรก : ท่าน ไกสอน พมวิหาน

พรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุดผูกขาดการปกครองประเทศ ตามระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ พรรคฯ ได้กำหนดนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาประเทศในการ

ประชุมสมัชชาพรรคฯ ครั้งที่ 8 เมื่อเดือนมีนาคม 2549 ให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดถือปฏิบัติ ดังนี้

ปี 2563 ต้องพ้นจากสถานะการเป็นประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด ต้องมีความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจต้องขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ประชาชนต้องมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากปัจจุบัน 3 เท่าตัว

ปี 2549-2553 เป็นช่วงของการเสริมสร้างพื้นฐานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่กำหนดไว้สำหรับปี 2563 เศรษฐกิจต้องมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ 7.5 ต่อปี ยุติการตัดไม้ทำลายป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย แก้ไขปัญหาความยากจนให้หมดสิ้นไป เตรียมพัฒนาบุคลากรรองรับการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรม ประชากรมีรายได้เฉลี่ยมากกว่า 800 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี

ลาวดำเนินนโยบายต่างประเทศที่มุ่งสร้างเสริมความสัมพันธ์แบบรอบด้านกับทุกประเทศบนพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติโดยไม่แบ่งแยกหลักทฤษฎีอุดมการณ์เพื่อขอรับการสนับสนุนและความช่วยเหลือในการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายตามที่พรรคฯ กำหนดไว้ ทั้งนี้ ลาวให้ความสำคัญกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นลำดับแรก ได้แก่ เวียดนาม จีน พม่า กัมพูชาและไทย รองลงมาเป็นประเทศร่วมอุดมการณ์ได้แก่ รัสเซีย เกาหลีเหนือ และคิวบา อย่างไรก็ดี แม้ว่าลาวจะพยายามดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ ให้สมดุลเพื่อลดการพึ่งพาประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นหลัก แต่ข้อจำกัดของลาวที่ไม่มีทางออกทางทะเลและการค่อยพัฒนาทางเศรษฐกิจ กอปรกับเวียดนามและจีนต้องการคงอิทธิพลในภูมิภาคอินโดจีนไว้ จึงทำให้ลาวมีความสัมพันธ์พิเศษกับเวียดนามและจีนทั้งด้านความมั่นคงและด้านเศรษฐกิจซึ่งเป็นผลให้ประเทศทั้งสองสามารถขยายอิทธิพลในลาวได้ในระยะต่อไป

ในปี 2548 สถานการณ์ภายในประเทศโดยรวมมีความสงบเรียบร้อยแม้ว่ายังคงมีรายงานการเคลื่อนไหวของกลุ่มต่อต้านรัฐบาลตามแขวงต่างๆ แต่ทางการลาวสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ โดยได้จัดวางกองกำลังลาดตระเวนในพื้นที่ต่างๆ อย่างเข้มงวดทำให้ไม่เกิดเหตุการณ์รุนแรง นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรี สปป.ลาว ได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2549 ยุบเขตการปกครองพิเศษไซสมบูน ซึ่งเคยเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคง โดยโอนพื้นที่การปกครองไปขึ้นกับแขวงเชียงขวางและแขวงเวียงจันทน์ เนื่องจากเห็นว่าพื้นที่ดังกล่าวมีความมั่นคงปลอดภัยมากขึ้นแล้ว

เมื่อวันที่ 18-21 มีนาคม 2549 ที่ประชุมสมัชชาพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ครั้งที่ 8 มีมติเป็นเอกฉันท์เลือก พลโท จูมมะลี ไชยะสอน รองประธานประเทศ (ตำแหน่งในขณะนั้น) ให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการใหญ่คณะกรรมการศูนย์กลางพรรค (Central Committee) และสมาชิกคณะกรรมการ

เมือง (Politburo) ลำดับที่ 1 แทนพลเอกคำไต สีพันดอน อดีตประธานประเทศที่สละตำแหน่งในพรรคทุกตำแหน่ง และได้แต่งตั้งคณะกรรมการพรรค ได้แก่ คณะบริหารงานศูนย์กลางพรรค จำนวน 55 คน คณะกรรมการเมือง จำนวน 11 คน คณะเลขาธิการศูนย์กลางพรรค จำนวน 7 คน และคณะกรรมการตรวจตราพรรคฯ ระดับศูนย์กลางพรรคฯ จำนวน 3 คน รวมทั้ง ได้กำหนดแผนพัฒนาประเทศระยะสั้นปี 2553 และระยะยาวปี 2563 เพื่อให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2549 สปป.ลาวได้จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติ ชุดที่ 6 โดยพรรคประชาชนปฏิวัติลาวได้คัดเลือกส่งผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง จำนวน 175 คน เพื่อเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติจำนวน 115 ที่นั่งใน 17 เขตเลือกตั้ง (16 แขวงและนครหลวงเวียงจันทน์) ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า มีประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งร้อยละร้อย สมาชิกสภาแห่งชาติที่ได้รับเลือกจำนวน 115 คน เป็นสมาชิกพรรคประชาชนปฏิวัติลาว จำนวน 113 ที่นั่ง และผู้สมัครอิสระจำนวน 2 ที่นั่ง แบ่งเป็นชนเผ่าลาวลุ่ม 92 คน ลาวเทิง 17 คน และลาวสูง 6 คน

การประชุมสภาแห่งชาติ ชุดที่ 6 ครั้งที่ 1 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 8 – 17 มิถุนายน 2549 โดยในการประชุมวันแรก ที่ประชุมได้รับรองผู้ดำรงตำแหน่งประธานประเทศ รองประธานประเทศ และคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ รวมทั้งได้มีการปรับ/จัดตั้งกระทรวงด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ปรับกระทรวงอุตสาหกรรมและหัตถกรรมไปรวมกับกระทรวงการค้า เป็น “กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า” และจัดตั้ง “กระทรวงพลังงานและบ่อแร่” ขึ้นใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ และนำศักยภาพด้านพลังงาน (พลังงานน้ำและแร่ธาตุ) มาใช้ในการพัฒนาประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์กองทัพประชาชนลาว

ด้านหน้ามีอนุสาวรีย์สามวีรชนผู้กล้าเป็นหญิงชวานาถือเคียวเกี่ยวข้าว
หอบฟางข้าว และสะพายปืน ยืนอยู่เคียงข้างทหารและกรรมกร
แสดงถึงชัยชนะแห่งการต่อสู้ชาติประชาชนลาวในปี ค.ศ.1961-1973

ชัยชนะแห่งการต่อสู้เพื่อกอบกู้ชาติลาวในอดีต
คือกองทัพปลดปล่อยประชาชนลาว (กองทัพลาวอิสระ) ในปัจจุบันนี้

สถาบันการเมืองที่สำคัญ

- พรรคประชาชนปฏิวัติลาว
- สภารัฐมนตรี (พรรคฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี)
- สภาแห่งชาติ (ประชาชนเลือกสมาชิกสภาแห่งชาติจากผู้ที่มีพรรคฯ เสนอ) จะมีการเลือกตั้งเอาสมาชิกสภาแห่งชาติชุดที่ 6 ในทุกแขวงทั่วประเทศ ในวันที่ 30 เมษายน 2549 และเปิดประชุมสภาครั้งแรกในวันที่ 8 มิถุนายน 2549

แนวลาสร้างชาติ

ประเทศลาวมีองค์กรจัดตั้งกลุ่มต่างๆ เช่น สหพันธ์วัยหนุ่มลาว (สหพันธ์เยาวชน) สหพันธ์แม่หญิงลาว (สมาคมสตรี) กรมบาลลาว (สหพันธ์กรรมกร) ซึ่งได้รับการสนับสนุนโดยพรรคประชาชนปฏิวัติลาว

การจัดตั้งและการบริหารบ้านเมือง

ประเทศลาวมีระบบการบริหารบ้านเมือง ดังนี้
หลายหมู่บ้านรวมกัน เป็น "เมือง" (อำเภอ)
หลายเมืองรวมกัน เป็น "แขวง" (จังหวัด)
"คณะกรรมการปกครองหมู่บ้าน มีนายบ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน) เป็นหัวหน้า" เป็นผู้บริหารของหมู่บ้าน

"คณะกรรมการปกครองเมือง มีเจ้าเมือง (นายอำเภอ) เป็นหัวหน้า" เป็นผู้บริหารเมือง

"คณะกรรมการปกครองแขวง มีเจ้าแขวง (ผู้ว่าราชการจังหวัด) เป็นหัวหน้า" เป็นผู้บริหารแขวง

"คณะกรรมการปกครองนครหลวง มีเจ้าครองนครหลวง (ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) เป็นหัวหน้า" เป็นผู้บริหารนครหลวง

ระดับศูนย์กลาง มีกระทรวง คณะกรรมการ และสถาบัน
การแบ่งเขตการปกครอง

ลาวแบ่งเป็น 16 แขวงและ 1 เขตปกครองพิเศษ หรือ นครหลวง* คือ

ชื่อ	เมืองเอก	พื้นที่ (km ²)	ประชากร (ปี 2547)
1. แขวงอัตตะปือ / Attapu	เมืองสามัคคีไช	10,320	114,300
2. แขวงบ่อแก้ว/ Bokeo	เมืองห้วยทราย	6,196	149,700
3. แขวงบอลิคำไซ / Boli khamxai	เมืองปากซัน	14,863	214,900
4. แขวงจำปาสัก / Champasak	เมืองปากเซ	15,415	575,600
5. แขวงหัวพัน / Houaphan	เมืองซำเหนือ	16,500	322,200
6. แขวงคำม่วน / Khammouan	เมืองท่าแขก	16,315	358,800
7. แขวงหลวงน้ำทา / Louang Namtha	เมืองหลวงน้ำทา	9,325	150,100
8. แขวงหลวงพระบาง/ Louang Phabang	เมืองหลวงพระบาง	16,875	408,800

9. แขวงอุดมไซ / Oudomxai	เมืองไซ	15,370	275,300
10. แขวงพงสาลี / Phongsali	เมืองพงสาลี	16,270	199,900
11. แขวงสาละวัน / Salavan	เมืองสาละวัน	10,691	336,600
12. แขวงสะหวันนะเขต / Savannakhet	เมืองไกสอนพมวิ หาน	21,774	721,500
13. นครหลวงเวียงจันทน์ / Vientiane capital	เวียงจันทน์	3,920	692,900
14. แขวงเวียงจันทน์ / Vientiane	เมืองโพนโฮง	15,927	373,700
15. แขวงไซยะบูลี / Xaignabouli	เมืองไซยะบูลี	16,389	382,200
17. แขวงเซกอง / Xekong	เมืองละมาม	7,665	83,600
18. แขวงเชียงขวาง / Xiangkhoang	เมืองโพนสะหวัน	15,880	262,200

ในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2549 ได้มีการยุบเขตพิเศษไซสมบูน (หมายเลข 16 ในแผนที่) อย่างเป็นทางการ ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี(คำสั่งนายกรัฐมนตรี) เลขที่ 10/นย. ลงวันที่ 13 มกราคม 2549 โดยเมืองท่าโหมถูกรวมกับแขวงเชียงขวาง และเมืองไซสมบูนถูกรวมกับแขวงเวียงจันทน์

ภูมิศาสตร์ประเทศไทย

ลักษณะภูมิประเทศ

ลาวเป็นประเทศที่ไม่ติดกับทะเล ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่ราบสูงมีภูเขาล้อมรอบ พื้นที่ราบมีเพียง 20% ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ทางตอนกลางของประเทศ ปกคลุมไปด้วยป่าอันหนาที่บ โดยเฉพาะทางตอนเหนือมีความสูงเฉลี่ยเกิน 900 เมตร และมียอดเขาสูงที่สุดว่า ภูเขีย 2,817 เมตร มีแม่น้ำไหลผ่านเป็นธารลึกลับ ที่ราบสูงนี้จะค่อย ๆ ลาดต่ำลงทางใต้ จนถึงฝั่งโขงทางตะวันตก

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของลาวคล้ายกับภาคเหนือและภาคอีสานของไทย แต่ฤดูหนาวมีอากาศหนาวมากกว่า พื้นที่ทางภาคใต้และทางตอนกลางของประเทศเป็นบริเวณที่มีฝนตกชุกมากกว่าภาคเหนือ

สภาพทางเศรษฐกิจ

ภาวะเศรษฐกิจของ สปป.ลาวมีพัฒนาการที่ดีตามลำดับ โดยในช่วง 20 ปี นับตั้งแต่ปรับเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมสู่ระบบเศรษฐกิจเสรีการตลาดเมื่อปี 2529 สปป.ลาวมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 6.2 ต่อปี ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากประมาณ 200 ดอลลาร์สหรัฐเมื่อปี 2529 เป็น 491 ดอลลาร์สหรัฐในปี 2548 ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ต่อปีโดยอุตสาหกรรม พลังงานไฟฟ้าเป็นสาขาหลักที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศ

ในปี 2548 สปป.ลาวมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจร้อยละ 7.2 เพิ่มจากร้อยละ 6.6 ในปี 2547 ภาคเกษตรกรรม มีพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น 190,000 เฮกตาร์ (1,187,500 ไร่) และผลิตข้าวได้ 2.6 ล้านตัน ภาคอุตสาหกรรม รัฐบาล สปป.ลาวได้อนุมัติสัมปทานโครงการไฟฟ้าพลังน้ำเหมืองแร่ (ทองคำ ทองแดง ดีบุก ถ่านหิน สังกะสี ยิปซัม) โครงการผลิตซีเมนต์และเหล็กในหลายพื้นที่เพื่อเพิ่มการส่งออก ด้านการคมนาคมขนส่ง การก่อสร้างถนนเชื่อมโยงลาวกับประเทศในอนุภูมิภาคมีความคืบหน้าอย่างมาก ถนนที่สร้างแล้วเสร็จ ได้แก่ ถนนหมายเลข 9 (ไทย-ลาว-เวียดนาม) และถนนหมายเลข 18 B (ลาว-เวียดนามตอนใต้) ในขณะที่ถนนหมายเลข 3 (ไทย-ลาว-จีน) ถนนหมายเลข 8 และหมายเลข 12 (ไทย-ลาว-เวียดนาม) จะแล้วเสร็จในปี 2550

โครงการความร่วมมือในภูมิภาคใกล้เคียง

กลุ่มอาเซียน ลาวเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนเมื่อเดือนกรกฎาคม 2540 ได้เป็นประธานคณะกรรมการประจำอาเซียนเมื่อกรกฎาคม 2547 ไทยได้ให้ความร่วมมือแก่ลาวเพื่อให้สามารถมีส่วนร่วมในอาเซียนได้อย่างทัดเทียมกับประเทศสมาชิกอาเซียนเก่า ทั้งในกรอบความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน การให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร รวมทั้งให้ความร่วมมือแก่ลาวเตรียมความพร้อมในโอกาสที่ลาวเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 10 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2547 โดยได้จัดการดูงานให้เจ้าหน้าที่ลาว ให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์สำหรับจัดตั้งศูนย์ข่าวมูลค่าประมาณ 11.80 ล้านบาท และให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อปรับปรุงสนามบินวัดไตมูลค่าประมาณ 320 ล้านบาท

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy - ACMECS) ลาวมีส่วนร่วมในกรอบ ACMECS อย่างแข็งขัน ล่าสุดลาวได้เป็นประธานการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อปรับ ACMECS Plan of Action และทบทวนโครงการความร่วมมือในสาขาต่าง ๆ ระหว่างวันที่ 1-2 มิถุนายน 2549 ที่กรุงเทพฯ และ

เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ACMECS ระดับรัฐมนตรีที่เมืองคอน โจง แขวงจำปาสัก ระหว่างวันที่ 3-4 กรกฎาคม 2549

ความร่วมมือในกรอบสามเหลี่ยมมรกต ลาวเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีความร่วมมือในกรอบสามเหลี่ยมมรกต ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2546 ที่แขวงจำปาสัก ที่ประชุมได้เห็นชอบปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว ซึ่งมีสาระสำคัญมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อช่วยกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิก และได้กำหนดพื้นที่ความร่วมมือเพื่อผลักดันให้กรอบความร่วมมือมีความเด่นชัด คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ภาคตะวันตกเฉียงเหนือของกัมพูชา และภาคใต้ของลาว ทั้งนี้ ไทยได้จัดสรรงบประมาณ 2 ล้านบาท ในโครงการปรับปรุงศูนย์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวสามเหลี่ยมมรกตที่แขวงจำปาสักด้วย

ปัญหาและการพัฒนา

ประเทศลาวประสบปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไขที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาการนำเข้าน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้น ปัญหาการขาดดุลการค้าในอัตราสูง ค่าเงินกีบไม่มีเสถียรภาพ การจัดเก็บรายได้ต่ำกว่าเป้าหมาย และปัญหาการถือครองที่ดิน

สินค้าส่งออกที่สำคัญ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ไม้ซุง ไม้แปรรูป ผลิตภัณฑ์ไม้ สินแร่ เศษโลหะ ถ่านหิน หนังสติ๊ก และหนังสือพิมพ์ ข้าวโพด ใบบายาบอบ กาแฟ ในปี 2548 ลาวส่งออกสินค้าเป็นมูลค่าประมาณ 379 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี 2547 ร้อยละ 2

สินค้านำเข้าที่สำคัญ รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบเครื่องจักรกล เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ให้ความร้อน อาหาร ผักสด สารเคมี และเครื่องอุปโภคบริโภค ในปี 2548 ลาวนำเข้าสินค้าเป็นมูลค่าประมาณ 541 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากปี 2547 ร้อยละ 0.21 (หมายเหตุ : สถิติการนำเข้า-ส่งออกดังกล่าวไม่รวมถึงการค้าชายแดนซึ่งมีปริมาณประมาณร้อยละ 25-30 ของมูลค่าการนำเข้า-ส่งออก)

ทรัพยากรสำคัญ ไม้ ดินบุก ยิบซัม ตะกั่ว หินเกลือ เหล็ก ถ่านหินลิกไนต์ สังกะสี ทองคำ อัญมณี หินอ่อน น้ำมัน และแหล่งน้ำผลิตไฟฟ้า

การลงทุน รัฐบาลลาวได้ปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการลงทุนมากยิ่งขึ้น อาทิ มาตรการด้านภาษี อนุญาตให้นครหลวงเวียงจันทน์ แขวงจำปาสัก และแขวงหลวงพระบาง มีอำนาจอนุมัติโครงการลงทุนที่มีมูลค่าไม่เกิน 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนแขวงอื่น ๆ สามารถอนุมัติโครงการลงทุนที่มีมูลค่าลงทุนไม่เกิน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทำให้การลงทุนจากต่างประเทศในลาวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2546 มีมูลค่า 465 ล้านดอลลาร์

สหรัฐ ปี 2547 มีมูลค่า 533 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และปี 2548 มีมูลค่า 1.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ นักลงทุนที่สำคัญ ได้แก่ ไทย เวียดนาม ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย จีน

วัฒนธรรมประเทศลาว

ประชากร

ลาวมีประชากรหลายเชื้อชาติ นับถือศาสนาพุทธ และถือเป็นศาสนาประจำชาติตามระบอบใหม่ แบ่งประชากรเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

ลาวลุ่ม กลุ่มคนเชื้อชาติลาว ใช้ภาษาลาวเป็นภาษาหลัก

ลาวเทิง เช่น ชาวเผ่าบรู

ลาวสูง เช่น ชาวเผ่าม้ง

ประเทศลาวมีประชากร 6,068,117 คน (ปี 2548) ประกอบด้วยลาวเทิง ลาวสูง และลาวลุ่ม แยกออกได้ประมาณ 68 ชนเผ่า

ลาวเทิง คิดเป็นร้อยละ 22 ของประชากรทั้งหมด ได้แก่ ชนเผ่าข่า บรู มะกอก งวน ตะโอย ตาเลียง ละเมิด ละเวน กะตัง ฯลฯ ส่วนใหญ่อยู่ในแขวงภาคใต้ เช่น แขวงเซกอง สาละวัน จำปาสัก

ลาวสูง คิดเป็นร้อยละ 9 ของประชากรทั้งหมด ได้แก่ ม้ง (หรือแม้ว) เข่า มูเซอ ผู้น้อย และชาวเขาเผ่าต่างๆ ส่วนใหญ่อยู่ในแขวงภาคเหนือ เช่น แขวงหลวงพระบาง เชียงขวาง

ลาวลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 68 ของประชากรทั้งหมด ได้แก่ ชนเผ่าลาว กูไท ไทดำ ไทลื้อ ฯลฯ อาศัยกระจายอยู่ทั่วประเทศ

ความหนาแน่นของประชากร 20 คนต่อตารางกิโลเมตร

อัตราการเกิด ร้อยละ 3.82 ต่อปี (2543)

จำนวนประชากรในเมือง ร้อยละ 19 ของประชากรทั่วประเทศ

อัตราการเพิ่มประชากร ประมาณร้อยละ 2.5 ต่อปี (2543)

จำนวนประชากรที่เป็นแรงงาน 2.16 ล้านคน

อายุเฉลี่ย 52 ปี

อัตราการว่างงาน ร้อยละ 5.7 (2543)

อัตราประชากรที่รู้หนังสือ ร้อยละ 56 (ชาย ร้อยละ 67 และหญิง ร้อยละ 43)

จำนวนประชากรต่อแพทย์ 1,510 : 1

ภาษา

ประเทศลาวใช้ภาษาลาวเป็นภาษาราชการ

ศาสนา

ประชาชนลาว มากกว่า 90 % นับถือ ศาสนาพุทธ รัฐบาลให้สิทธิเสรีภาพในการเลือก นับถือศาสนา ตามประเพณีหนุ่มลาวที่มีอายุ 20 ปี จะเข้าบวชเป็นพระระยะหนึ่ง เพื่อตอบแทน บุญคุณพ่อแม่ หรือญาติพี่น้องที่เสียชีวิต ในปัจจุบันพระสงฆ์ลาวถือธรรมเนียมอย่างเคร่งครัด นอกจากการเผยแผ่พระธรรมแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นครูประชาศึกษา และแพทย์แผนโบราณ อุบาสก อุบาสิกาเป็นผู้ถวายปัจจัยทุกอย่าง มีการถวายจันทน์ และเพลทุกๆ วัน บทบาทของ พระสงฆ์ลาว ใน ระบอบใหม่ได้รับการเชิดชูให้สูงเด่นขึ้นทั้งภายในและต่างประเทศ

วัฒนธรรม

พุทธศาสนาแบบเถรวาท นับเป็นแบบแผนหลักของวัฒนธรรมลาว ซึ่งปรากฏให้เห็นทั่วประเทศ ทั้งในด้านภาษา ศิลปะ วรรณคดี ศิลปะการแสดง ฯลฯ สำหรับคนลาวนั้นยังมี อิทธิพลของแคน ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประจำชาติ วงดนตรีของลาวก็คือวงหมอลำ มีหมอลำ และ หมอแคน ท่วงทำนองของการขับลำจะแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น ทางภาคเหนือเรียกว่าขับ ภาคใต้ จากบอลิคำไซลงไปเรียกว่าลำ เช่น ขับจิมเวียงจันทน์ ขับพวนเชียงขวาง ลำสาละวันของแขวงสาละวัน ลำภูไท ลำดงห้วย ลำคอนสวรรค์ ลำบ้านซอกของแขวงสะหวันนะเขต ขับโสม ลำสีพันดอนของแขวงจำปาสัก ลำมะหาไซของแขวงคำม่วน ขับทุ่มของแขวงหลวงพระบาง ขับลื้อของชาวลื้อ เป็นต้น การแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของลาวคือผู้หญิงจะนุ่งผ้าซิ่น (ผ้าถุง) อาหารของคนลาว ลาวจะทานข้าวเหนียวเป็นหลัก อาหารที่เป็นเอกลักษณ์คือ แจ่ว ส้มตำ ใก่ย่าง เป็นต้น อารยธรรมเก่าแก่ของลาวนั้น มีปรากฏจากหลักฐานด้าน โบราณคดียุคหินในทุ่งไหหิน ในเมืองเชียงขวาง

บทที่ 2

ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในประเทศไทย

ประตูดัชย – เวียงจันทน์

ชนชาติลาว

เมื่อประมาณ พ.ศ. 1194 ชนชาติไท (พม่าเรียกว่า ฉาน จีนเรียกว่า อ้ายลาวหรือายลาว) ได้อพยพจากอาณาจักรอ้ายลาวลงมาทางใต้ของจีนแล้วตั้งอาณาจักรใหม่เรียกว่า อาณาจักรน่านเจ้า ซึ่งมีขุนบรมเป็นผู้ปกครองมีพระโอรส 7 องค์ ต่างก็แยกย้ายกันไปสร้างบ้านแปลงเมืองยังสถานที่ต่างๆ กล่าวคือ

พระโอรสองค์ที่ 1 พระนามว่า ขุนลอ สร้างเมืองชวา (ขุนลอ นำไพร่พลมาหยุดพักที่นี้ คำว่า “เซ่า” แปลว่าหยุด ต่อมาคำว่าเซ่ากลายเป็นชวา ซึ่งภายหลังเรียกเมืองชวาว่าเชียงทองหรือล้านช้างและในที่สุดเป็นเมืองหลวงพระบางตามชื่อพระพุทธรูปประจำเมืองคือพระบาง)

พระโอรสองค์ที่ 2 พระนามว่า ยี่ผาลาน สร้างอาณาจักรหอยเตด ได้แก่สิบสองปันนา

พระโอรสองค์ที่ 3 พระนามว่า สามจุสง สร้างเมืองบัวชุม ได้แก่หัวพันทั้งห้าทั้งหก

พระโอรสองค์ที่ 4 พระนามว่า ไสผง หรือ สีผง สร้างอาณาจักรโยนก

พระโอรสองค์ที่ 5 พระนามว่า จัวอิน สร้างอาณาจักรอโยธยา

พระโอรสองค์ที่ 6 พระนามว่า ลกกรม สร้างเมืองหงษา (น่าจะเป็นเมืองหงษาในลาว)

พระโอรสองค์ที่ 7 พระนามว่า เจ็ดเจียง ให้อยู่เมืองแถน

เมื่อประมาณ พ.ศ. 1290 เมืองชวาได้สืบเชื้อสายมาตามลำดับจนเมื่ออาณาจักรเขมรมีอำนาจมากขึ้นก็ตกอยู่ใต้อำนาจเขมนั้น จนกระทั่งประมาณ พ.ศ. 1796 อาณาจักรน่านเจ้าถูกกุลไลงานปกครอง ประชาชาติไทก็อพยพลงมาทางใต้มากขึ้น

ประวัติศาสตร์พุทธศาสนา

พญาสุวรณคัมภเจ้าเมืองชวาองค์ที่ 22 ทรงครองราชย์เมื่อ พ.ศ. 1859 ทรงมีพระโอรสชื่อว่า เจ้าสีฟ้า และเจ้าสีฟ้ามีโอรส 6 พระองค์ องค์ที่ 1 ชื่อเจ้าฟ้าจุ่ม ซึ่งแรกประสูติมีฟองอกออกมาพร้อมกันทั้ง 33 ซึ่งผิดปกติจากทารกธรรมดา โหรทำนายว่าเป็นกาลกนิจึงได้นำไปลอยแพ บังเอิญแพได้ลอยมาถึงเมืองขอม (กัมพูชา) จึงได้รับการเลี้ยงดูจากพระมหาปาสมันตเถระ ซึ่งในขณะนั้นพระพุทธศาสนาแบบเถรวาทได้เจริญรุ่งเรืองในเขมรแล้ว เมื่อเจริญวัยพระมหาปาสมันตเถระได้นำเข้าถวายตัวเป็นมหาดเล็กในราชสำนักของพระเจ้าอินทปัตต์ และได้อภิเษกสมรสกับพระธิดาของพระเจ้าอินทปัตต์ พระนามว่า พระนางแก้วเกงยาหรือพระนางแก้วยอดฟ้า (บางแห่งเรียกว่า เจ้าหญิงคำหยาด)

ต่อมาได้ยกทัพไปตีเมืองล้านช้าง และสามารถยึดเมืองล้านช้างได้ในปี พ.ศ. 1896 แล้วขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์องค์ที่ 23 ของราชวงศ์ล้านช้าง ทรงพระนามว่า พระเจ้าฟ้าจุ่มแห่งล้าชธานี เพื่ออาณาเขตออกไปอย่างกว้างขวาง

การเผยแพร่พุทธศาสนาในล้านช้าง แม้ว่า ชาวล้านช้างจะเคยนับถือพุทธศาสนาแบบมหายานผ่านทางจีนมาตั้งแต่อยู่ในอาณาจักรอัยลาวเมื่อประมาณ พ.ศ. 620 แล้วก็ตาม แต่เมื่อมาถึงสมัยอาณาจักรล้านช้าง ความเชื่อเหล่านั้นก็จางหายไปต่างก็นับถือผีสงเทวดาอันเป็นความเชื่อดั้งเดิม ครั้นต่อมาพุทธศาสนาแบบเถรวาทก็ได้รับการเผยแพร่ในดินแดนแห่งนี้ ซึ่งปรากฏหลักฐานต่างกัน 2 อย่าง

ฝ่ายหนึ่งกล่าวว่า พระนางแก้วเกงยาหรือพระนางแก้วยอดฟ้า พระมเหสีผู้ทรงเคยนับถือพุทธศาสนามาก่อน เมื่ออยู่ในเมืองล้านช้างทรงเห็นประชาชนนับถือผีสงเทวดาและฆ่าสัตว์บูชา เช่น สรรว รุ้สึกสังเวหพระทัย จึงทูลขอให้พระเจ้าฟ้าจุ่มไปอัญเชิญพระพุทธศาสนาจากเขมรมาเผยแพร่ในอาณาจักรล้านช้าง พระเจ้าฟ้าจุ่มทรงเห็นด้วยจึงส่งทูตไปเข้าเฝ้ากษัตริย์เขมรเพื่อขอนิมนต์พระสงฆ์เขมรเข้ามาเผยแพร่พุทธศาสนาในล้านช้าง ซึ่งกษัตริย์เขมรก็ได้จัดส่งพระมหาปาสมันตเถระซึ่งเป็นอาจารย์ของพระเจ้าฟ้าจุ่มเป็นหัวหน้า และมีพระมหาเทพและคณะนักปราชญ์ช่าง และบริวารจำนวนหนึ่งร่วมเดินทางมาด้วย พร้อมกับนำพระพุทธรูปปางห้ามญาตินามว่า พระบาง และพระไตรปิฎกจำนวนหนึ่งมาด้วย

สำหรับพระบางนี้เป็นพระพุทธรูปที่กษัตริย์ลังกาได้ส่งมาถวายแก่กษัตริย์เขมร เมื่อกษัตริย์เขมรถวายแก่พระเจ้าฟ้ารุ่งแล้วได้นำไปประดิษฐานที่เมืองเวียงคำก่อนจนถึง พ.ศ. 2045 จึงอัญเชิญไปประดิษฐานที่เมืองเชียงทองหรือเมืองขวาหรือเมืองล้านช้าง ครั้นต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเมืองเป็นเมืองหลวงพระบาง ตามนามของพระพุทธรูปนั้น

ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งกล่าวถึงการประดิษฐานพระพุทธศาสนาในล้านช้างว่า เมื่อเจ้าฟ้ารุ่งครองราชย์ไม่นาน ทรงมีพระทัยโหดร้ายทารุณปกครองอย่างไม่เป็นธรรม กษัตริย์เขมรผู้เป็นพ่อตาจึงรับสั่งให้เข้าเฝ้าแล้วทรงสอนให้ปกครองชาวเมืองด้วยหลักธรรมในพุทธศาสนาและให้สมาทานศีล 5 ด้วย เมื่อกลับล้านช้าง พระองค์ได้นำพระสงฆ์ผู้ทรงพระไตรปิฎกจำนวนหนึ่งมาเผยแพร่พุทธศาสนาด้วย

รัชสมัยของพระเจ้าฟ้ารุ่งนั้นเต็มไปด้วยศึกสงคราม ทำให้ชาวลาวที่มีนิสัยรักสงบเกิดความเบื่อหน่าย จนในที่สุดประมาณ พ.ศ. 1916 บรรดาอำมาตย์ก็พร้อมใจกันขับพระเจ้าฟ้ารุ่งออกจากราชสมบัติ และอภิเษกพระราชโอรสชนมายุ 17 พรรษา ทรงพระนามว่า "พระยาสามแสนไท" ขึ้นครองราชย์สมบัติแทน และพระองค์ทรงอภิเษกกับเจ้าหญิงแห่งอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา ซึ่งทำให้พระองค์มีการจัดระเบียบบ้านเมืองตามแบบแผนวิธีการที่ได้รับจากไทยเป็นอันมาก

ในด้านการพระพุทธศาสนา พระยาสามแสนไททรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมาก เช่น ทรงสร้างวัดมโนรมย์ วัดอุโบสถ หอสมุด โรงเรียนปริยัติธรรม เป็นต้น และทรงเจริญพระราชไมตรีกับทางกรุงศรีอยุธยา ตลอดจนถึงกัมพูชา เวียดนาม ซึ่งถือได้ว่าในสมัยนี้เป็นสมัยแห่งการจัดสรรบ้านเมืองและการสร้างความมั่นคงเป็นปึกแผ่นอย่างมาก

สมัยพระเจ้าวิชุลราชาธิปัต หรือ พระเจ้าวิชุลราชาไตรภูวนาถาธิบดีศรีสัตนาคนหุต (พ.ศ. 2044-2063) พระพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรืองมาก พระองค์ทรงเอาใจใส่ทำนุบำรุงพุทธศาสนาเป็นอย่างดี ดังปรากฏว่าพระองค์ส่งเจ้าเมืองขวาไปรบกับเจ้าก้อนคำแห่งเมืองกะบองจนชนะและจับตัวเจ้าก้อนคำได้ พระองค์ทรงให้อภัยและให้อุปสมบทที่วัดแก้ว ทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชขึ้นเป็นครั้งแรก นอกจากนี้ยังทรงได้สร้างวัดวาอารามต่าง ๆ เช่น วัดบุพพาราม เพื่อบรรจุพระอัฐิพระยาหล้าสามแสนไตรแล้วสถาปนาพระสุเมธจารย์เป็นพระสังฆเสนา ทรงสร้างวัดวิชุลมหาวิหารเมืองเชียงทองพร้อมกับอาราธนาพระบางจากเวียงคำมาประดิษฐาน

นอกจากนั้นทรงสร้างวัดโสก วัดธาตุงามพรม พระธาตุวัดปากซอ และพระธาตุวัดเชียงกาง

ครั้นต่อมาในรัชสมัยพระเจ้าโพธิสารราช(พ.ศ. 2063-2090) พระองค์เป็นผู้เคร่งครัดในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง ได้ทรงมีพระราชโองการให้พลเมืองเล็กน้อยสี่แสนทเวคาตีแดนผีฟ้า ตลอดถึงไสยศาสตร์ ท้าวพระราชอาณาจักร ทรงให้หรือศาลหลวง ศาลเจ้าผีเสื้อเมืองทรงเมือง และให้หันมานับถือพระพุทธศาสนาแทน ทรงสร้างวัดต่างๆ เช่น วัดสังคโลก เป็นต้น แต่

เนื่องจากประเพณีการนับถือผีนั้นมีมานานแล้วและได้หยั่งลึกในจิตใจของประชาชนทั่วไป จึงยากที่จะเลิกอย่างเด็ดขาดได้ดังจะเห็นได้จากฮีต 12 คอง 14 ที่ยังยึดถือปฏิบัติในกลุ่มประชาชนชาวลาวนั้นยังผสมผสานทั้งพุทธศาสนา ศาสนาพราหมณ์ และคติดั้งเดิม ทรงให้คณะทูตอาราธนาพระไตรปิฎกจากล้านนาและพระสงฆ์นักายลังกาวงศ์มาเผยแผร์ในลาว เนื่องจากขณะนั้นพระไตรปิฎกที่ได้รับจากเขมรยังไม่สมบูรณ์เพราะได้รับความเสียหายจากสงคราม พระเมืองแก้วแห่งเมืองเชียงใหม่ จึงโปรดให้พระเทพมงคล และพระสงฆ์จำนวนหนึ่งนำพระไตรปิฎก 60 คัมภีร์มาเผยแผร์ ผลการเผยแผร์ครั้งนี้ทำให้อักษรล้านนาได้แพร่ถึงล้านช้างและพัฒนาเป็นอักษรลาวในปัจจุบัน ทรงเป็นกษัตริย์ลาวพระองค์แรกที่เสด็จผนวชในขณะที่ยังครองราชย์ โดยประทับจำพรรษาที่วัดวิบูลราช นอกจากนั้นยังทรงสถาปนา พระราชครูมหาศรีจันทิ ผู้เป็นพระอูปัชฌาย์เมื่อครั้งเสด็จผนวชขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราชแห่งกรุงศรีสัตนาคณหุตล้านช้างร่มขาว

ครั้นต่อมาพระเมืองแก้วแห่งเมืองเชียงใหม่ทิวงคตลง จึงทำให้เมืองเชียงใหม่ว่างกษัตริย์ปกครอง พระเจ้าโพธิสารแห่งล้านช้างจึงอ้างสิทธิ์ในราชบัลลังก์นั้น เนื่องจากทรงมีพระราชมารดาเป็นพระธิดากษัตริย์เชียงใหม่ พระองค์จึงโปรดให้เจ้าไชยเชษฐาหรือเชษฐาวังโส พระโอรสไปครองอาณาจักรล้านนาแทน ต่อมาพระเจ้าโพธิสารเสด็จสวรรคตเมื่อ พ.ศ. 2093 เนื่องจากถูกช้างล้มทับขณะคล้องช้างป่า ทรงกลับนครได้เพียง 3 สัปดาห์ก็เสด็จสวรรคต

หลังจากสวรรคตแล้ว พระโอรสทั้งหลายก็ต่างแย่งชิงราชสมบัติกัน อาณาจักรลาวได้แตกเป็น 2 ฝ่าย คือ อาณาจักรฝ่ายเหนือ และ ฝ่ายใต้ พระเจ้าไชยเชษฐาแห่งล้านนา จึงยกทัพตีกรุงล้านช้าง และได้เชิญพระแก้วมรกตที่ประดิษฐานอยู่ที่วัดบุปผาราม เชียงใหม่ รวมทั้งพระพุทธรูปหิน (พระสิงค์) และ พระแก้วขาวไปด้วย เมื่อเสด็จถึงล้านช้าง ทรงยึดราชสมบัติจากเจ้าผู้ครองนครทั้งสองได้และทรงขึ้นครองนครทั้งสองซึ่งเรียกชื่อว่า กรุงศรีสัตนาคณหุต พระองค์จึงขึ้นครองราชสมบัติ นับเป็นมหาราชองค์ที่ 2 ของลาว ที่ทรงพระปรีชาสามารถ ทรงพระนามว่า "พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช"

พระพุทธศาสนาในยุคของพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช นับว่ามีความเจริญสูงสุด ทรงได้สร้างวัดสำคัญมากมาย ในกำแพงเมืองมีวัดอยู่ประมาณ 120 วัด และยังได้สร้างวัดพระแก้วซึ่งเป็นที่ประดิษฐานของพระแก้วมรกตที่นำมาจากเมืองเชียงใหม่ นอกจากนั้นในสมัยนี้วรรณกรรมทางพุทธศาสนาก็มีความเจริญเช่นกัน โดยมีการแต่งวรรณกรรมหลายเรื่อง เช่น ขุนทิงค์ สังข์ศิลป์ชัย กำกาดำ การเกิด นางแดงอ่อน แก้วหน้าม้า พระลักษมณ์พระราม ปู่สอนหลาน หลานสอนปู่ เป็นต้น

สมัยนี้ราชอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาได้มีความสัมพันธ์กับลาวอย่างแน่นแฟ้น มีการร่วมมือกันเพื่อต่อสู้ขับไล่พม่าออกจากดินแดน โดยได้มีการสร้างเจดีย์ "พระธาตุศรีสองรัก" ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งความเป็นบ้านพี่เมืองน้องระหว่างสองอาณาจักร

พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชได้ทรงย้ายเมืองหลวงจากเมืองเชียงคำมาอยู่ที่เวียงจันทน์ ได้ประดิษฐานพระแก้วมรกต และพระแทมกคำ (พระพุทธรูปหินทราย หรือพระสิงค์) ไว้ที่เวียงจันทน์ เรียกว่าเวียงจันทน์ล้านช้าง ส่วนพระบางประดิษฐานไว้ที่เมืองเชียงทอง จึงได้ชื่อว่า หลวงพระบาง มาจนถึงบัดนี้ บางครั้งก็เรียกชื่อว่าล้านช้างหลวงพระบาง และได้สร้างวัดเป็นที่ประดิษฐานพระแก้วมรกตขึ้นเป็นพิเศษ พระองค์ได้ทรงสร้างพระธาตุหลวง ซึ่งถือเป็นสถาปัตยกรรมชั้นยอดเยี่ยมของลาวเมื่อ พ.ศ. 2109 ซึ่งต่อมาได้ถูกพวกจีนฮ่อทำลายเสียหายไปมาก จนกระทั่ง พ.ศ. 2453 ฝรั่งเสสมอบหมายให้โมรังบุรณะซ่อมแซมเสร็จสิ้นในปี พ.ศ. 2480 นอกจากพระองค์จะได้ทรงสร้างพระธาตุอื่น ๆ แล้ว ยังทรงสร้างพระพุทธรูปสำคัญ ๆ อีกมากมาย เช่น พระเจ้าองค์คือ วัดองค์คือมหาวิหาร ที่เวียงจันทน์ พระเจ้าองค์คือ ที่อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย พระอรุณ พระเสริม พระสุก พระใส พระอินทร์แปลง พระองค์แสน ทรงสร้างวัดและพระธาตุในดินแดนล้านนาและล้านช้างมากมายกล่าวคือ พระธาตุบังพวนหรือพระเจดีย์क्रमธาตุหัวนา ที่จังหวัดสกลนคร วัดพระธาตุและองค์พระธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย (ปัจจุบันพระธาตุได้จมอยู่ในลำน้ำโขง) พระธาตุศรีโคตรบูร เมืองมรุกขนครหรือท่าแขก พระธาตุอิริ้ง ที่แขวงสุวรรณเขต (สุวรรณเขต) พระธาตุศรีสองรัก อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ทรงปฏิสังขรณ์พระธาตุพนม ทรงสร้างวัดเชษฐา (อยู่ใกล้กับโรงเรียนพุทธโสภณ อำเภอเมืองเชียงใหม่) วัดหายโศก วัดพระธาตุ วัดศรีสะเกษ จังหวัดหนองคาย วัดป่าฤทธิสังฆรณ์ วัดมหาพุทธวงศาป่าหลวง วัดป่ากันทอง วัดหนองยางคำ วัดป่ายาง วัดองค์คือ วัดพระแก้ว เวียงจันทน์ วัดเชียงทอง หลวงพระบาง เป็นต้น

พระธาตุหนองคายองค์จริงจมอยู่ใต้ลำน้ำโขง เมื่อ พ.ศ. 2390 ซึ่งจะเห็นยอดพระธาตุโผล่ขึ้นมา

พระธาตุหนองคายองค์ใหม่ อยู่หลังตลาดอินโดจีน สร้างแทนพระธาตุองค์จริงที่จมอยู่ใต้ลำน้ำโขง

พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชทรงประทับระครองนาราชอาณาจักรล้านช้างผ่านพ้นภัยการเป็นเมืองขึ้นของพม่าไปได้ตลอดรัชสมัยของพระองค์ ถึงแม้ว่าในขณะที่อาณาจักรล้านนา (เสียแก่พม่า พ.ศ. 2101) และอาณาจักรศรีอยุธยา (เสียแก่พม่า พ.ศ. 2107) จะตกเป็นเมืองขึ้นของพม่าแล้วก็ตาม แต่หลังจากพระองค์สวรรคตในปี พ.ศ. 2114 แล้ว ก็มีศึกสงครามเกิดขึ้น (พ.ศ. 2117-2118) เมื่อพระเจ้าบุเรงนองแห่งเมืองหงสาวดี ได้ยกทัพมาตีลาวและได้รับชัยชนะ พร้อมกับทรงนำโอรสองค์เดียวของพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชพระนามว่า เจ้าชายหน่อแก้วโกเมน (พระหน่อเมือง) ซึ่งประสูติในปีที่พระองค์สวรรคตไปไว้เป็นองค์ประกันที่เมืองหงสาวดีด้วย ต่อจากนั้นมาหลายปีแผ่นดินลาวก็วุ่นวายด้วยเรื่องราชสมบัติ จนกระทั่งปีพ.ศ. 2134 พระเถระเจ้าอวาทวิคตต่าง ๆ จึงได้ประชุมกันลงมติให้ส่งทูตไปเชิญเจ้าชายหน่อแก้วโกเมน ซึ่งเป็นตัวประกันอยู่ประเทศพม่ากลับมาครองราชย์ ประกอบกับเวลานั้นพระเจ้าบุเรงนองได้สวรรคตลงพอดีทำให้ฝ่ายพม่าอ่อนแอลง เจ้าหน่อแก้วโกเมนจึงกลับมาขึ้นครองราชย์สมบัติเมื่อ พ.ศ. 2135 และประกาศอิสรภาพไม่ขึ้นกับพม่าต่อไป

พระบรมราชอนุสาวรีย์สมเด็จพระไชยเชษฐาธิราชมหาราช
นครเวียงจันทน์ ประเทศลาว

หลังการสวรรคตของพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชแล้วก็มีกษัตริย์ปกครองลาวสืบต่อมา 8 พระองค์ เหตุการณ์สำคัญในช่วงรัชสมัยกษัตริย์เหล่านี้มักจะเป็นการแย่งชิงราชสมบัติ แต่ก็ไม่ปรากฏเหตุการณ์ที่โดดเด่น เกี่ยวกับพระพุทธศาสนามากนัก จนกระทั่งถึงรัชสมัยของพระเจ้าสุริยวงศา เสด็จขึ้นครองราชย์ (พ.ศ. 2180) พระองค์เป็นกษัตริย์ที่มีความปรีชาสามารถและเข้มแข็ง สามารถปกครองให้เกิดสงบเรียบร้อยได้ ในรัชสมัยของพระองค์จัดเป็นยุคทองของอาณาจักรล้าน

ซึ่ง โดยพระองค์ได้รับการขนานพระนามว่า พระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราช จัดเป็น มหาราช พระองค์ที่ 3 ต่อจากพระเจ้าฟ้างุ้มและพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช พระองค์ทรงทำนุบำรุงส่งเสริมพระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ดนตรี ประติมากรรม และวรรณคดีต่าง ๆ ให้มีความเจริญรุ่งเรืองอย่างแพร่หลาย ดังจดหมายเหตุของวันวุตต้อบ (พ.ศ. 2184) ชาวฮอลันดา ซึ่งเป็นคณะที่มาติดต่อและเจริญสัมพันธไมตรีกับราชอาณาจักรลาว ได้กล่าวถึงสถานการณืพุทธศาสนาในรัชสมัยนี้ว่า

“พระพุทธศาสนาที่นี่ (ลาว) เจริญรุ่งเรืองมาก พระสงฆ์ในเวียงจันทร์มีมากกว่าทหารในกองทัพของพระเจ้าแผ่นดินเยอรมันเสียอีก วิชาอารามก็ใหญ่โตและงดงามกว่าที่อื่น ๆ การศึกษาเล่าเรียนก็สำคัญกว่าประเทศอื่นๆ ด้วยเหตุนี้จึงมีพระสงฆ์จากประเทศใกล้เคียง เช่น ไทย กัมพูชา มาศึกษาอยู่ถึง 10 ปีหรือ 12 ปี ก่อนจะสำเร็จวิชาหนึ่งๆ”

นอกจากนั้นพระองค์ยังทรงตรากฎหมายคัมภีร์พระธรรมศาสตร์โบราณเพื่อใช้ในการปกครอง โดยได้ นิมนต์พระสงฆ์และเชิญปราชญ์ผู้เชี่ยวชาญมาร่วมตรากฎหมายซึ่งยึดพระธรรมวินัยและศีลทางพุทธศาสนาเป็นพื้นฐาน ในรัชสมัยพระเจ้าสุริยวงศาบ้านเมืองมีความสงบสุข มีการเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศทั้งฮอลันดาและกรุงศรีอยุธยา พระองค์อยู่ครองราชย์สมบัติได้ประมาณ 51 ปี ก็เสด็จสวรรคต

พิพิธภัณฑ์หอพระแก้ว อยู่ตรงข้ามวัดสี่สะเกด นครเวียงจันทร์ เปิดให้ชม
ทุกวัน รอบเช้า 08.00 - 12.00 น. และรอบบ่ายเปิด 13.00-17.00 น.
ยกเว้นวันจันทร์

พระพุทธรูปโบราณปางมารวิชัย
รอบระเบียงพิพิธภัณฑสถานหอพระแก้ว

ศิลาจารึกหินทราย รอบบริเวณหอพระแก้ว
บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับราชวงศ์อาณาจักร
หลวงพระบางและล้านช้าง

หลังจากสิ้นราชกาลพระเจ้าสุริยวงศาแล้ว อาณาจักรลาวก็ถึงภาวะตกต่ำจนแตกแยกออกเป็น 2 อาณาจักรคือ อาณาจักรหลวงพระบาง และอาณาจักรเวียงจันทน์ แต่ปรากฏว่าท่านได้นับแคว้นจำปาศักดิ์ซึ่งยังไม่ได้เป็นดินแดนในอาณาจักรลาวโดยตรง แต่ตกเป็นดินแดนในปกครองของอาณาจักรลาวเป็นครั้งคราวและตั้งตัวเป็นอิสระเข้าเป็น 3 อาณาจักร คือ อาณาจักรเวียงจันทน์ อาณาจักรหลวงพระบาง และอาณาจักร จำปาศักดิ์ ซึ่งอาณาจักรเหล่านี้ต่างมีความหวาดระแวงและคอยหาโอกาสแย่งชิงอำนาจพร้อมกับไปผูกมิตรกับต่างประเทศเพื่อเอาชนะซึ่งกันและกัน เช่น ในขณะที่ฝ่ายหนึ่งเข้ากับพม่า อีกฝ่ายหนึ่งเข้ากับไทย หรือฝ่ายหนึ่งเข้ากับไทย ฝ่ายหนึ่งเข้ากับญวน เป็นต้น

จนในที่สุดเมื่อไทยสมัยพระเจ้าตากสินมหาราช ซึ่งเป็นมิตรกับหลวงพระบางกึ่งเอกราชจากพม่าได้แล้ว ก็ยกทัพมาตีเวียงจันทน์ซึ่งเป็นพันธมิตรของพม่าเข้ายึดครองได้สำเร็จในปี พ.ศ.2321 และได้้นำเอาพระแก้วมรกตไปยังอาณาจักรไทยด้วย อาณาจักรเวียงจันทน์ได้สลายตัวลงและตกเป็นดินแดนของไทยใน พ.ศ. 2371 ส่วนอาณาจักรหลวงพระบางซึ่งเป็นเมืองออกของไทยได้ส่งทูตไปอ่อนน้อม และมอบบรรณาการแก่เวียดนาม พ.ศ. 2374 ซึ่งจุดนี้ได้กลายเป็นข้ออ้างของฝรั่งเศสในฐานะผู้เข้ายึดครองเวียดนามในสมัยต่อมาที่ต้องการจะเข้าครอบครองลาวต่อไปอีกด้วย

อาณาจักรลาวได้ตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสโดยลำดับ เริ่มแต่ พ.ศ. 2436 จนหมดสิ้นใน พ.ศ. 2447 ลาวถูกฝรั่งเศสครอบครองอยู่ 45 ปี จึงได้เอกราชกลับคืนโดยสมบูรณ์ เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2492 มีชื่อเป็นทางการว่า "พระราชอาณาจักรลาว"

ในสมัยที่ลาวเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส พระพุทธศาสนาได้รับผลกระทบอย่างมากเพราะไม่ได้รับการทำนุบำรุงจากผู้ปกครอง มีเพียงประชาชนที่มีความศรัทธาในพุทธศาสนาเท่านั้นที่

ช่วยกันรักษาพุทธศาสนาไว้ แต่เมื่อภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ลาวได้รับเอกราชแล้วมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตย ทางรัฐบาลก็ได้ร่วมมือกับประชาชนดำเนินการฟื้นฟูทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาอย่างเต็มที่

รัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรลาว มาตรา 7 บัญญัติว่า “พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ และพระมหากษัตริย์เป็นเอกอัครศาสนูปถัมภก”

อีกแห่งบัญญัติว่า “คณะสงฆ์ลาว มีนิกายเดิมนิกายเดียว(หินยานแบบลังกาวงศ์)”

บทที่ 3

พระพุทธศาสนาประเทศไทยในปัจจุบัน

ปัจจุบัน พระพุทธศาสนาในประเทศไทยยังมีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ พระสงฆ์สามเณรและชาวพุทธยังมีการศึกษาและปฏิบัติตามหลักของพุทธศาสนา พร้อมกับเผยแผ่พระศาสนาอย่างต่อเนื่อง ส่วนองค์กรพุทธก็มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะองค์กรสงฆ์ ซึ่งถือเป็นศาสนทายาทที่สำคัญในการธำรงรักษาพระธรรมวินัย และเป็นเนืองนาคของชาวพุทธ ดังนี้

การปกครองคณะสงฆ์ลาว

ระบบการปกครองคณะสงฆ์ลาว กำหนดให้สมเด็จพระสังฆราชเป็นองค์ประมุข ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2488 เป็นต้นมา คณะสงฆ์ลาวมีผู้บริหารประกอบด้วยสังฆนายกและสังฆมนตรีว่าการองค์การปกครอง องค์การศึกษา องค์การเผยแผ่ และองค์การปฏิสังขรณ์ ต่อมาภายหลังได้มีการยุบองค์การสงฆ์เหล่านี้แล้วมีการแต่งตั้งที่ปรึกษา 4 รูปขึ้นแทน

พระราชโองการกฎระเบียบสงฆ์แห่งพระราชอาณาจักรลาว

ปัจจุบัน กฎหมายที่คณะสงฆ์ลาวใช้ในการปกครองเรียกว่า “พระราชโองการแต่งตั้งกฎระเบียบสงฆ์แห่งพระราชอาณาจักรลาว ฉบับเลขที่ 160 ลงวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2502” สาระสำคัญของพระราชโองการมีดังนี้

ในมาตรา 2 กำหนดชั้นยศ (สมณศักดิ์) ของพระสงฆ์ในพระราชอาณาจักรลาวมี 6 ชั้น ได้แก่

1. พระยอดแก้ว (เทียบสมเด็จพระสังฆราชของคณะสงฆ์ไทย)
2. พระลูกแก้ว (เทียบสมเด็จพระราชาคณะของคณะสงฆ์ไทย)
3. พระหลักคำ (เทียบพระราชาคณะของคณะสงฆ์ไทย)
4. พระครู (พระมหาเถระที่มีพรรษา 10 ขึ้นไป)
5. พระชา (พระเถระที่มีพรรษา 5 ขึ้นไป)
6. พระสมเด็จ (พระสงฆ์ที่มีพรรษา 3 ขึ้นไป)

ในมาตรา 3 แห่งพระราชโองการระบุว่า “บรรพชิตฝ่ายพระพุทธศาสนาคือภิกษุและสามเณรทั้งหลายในพระราชอาณาจักรลาวต้องอยู่ใต้พระบัญชา (มโนธรรมประมุข) ของสมเด็จพระสังฆราชซึ่งพำนักในนครหลวงของประเทศ”

นอกจากนั้นในพระราชโองการยังกำหนดตำแหน่งบริหารคณะสงฆ์เป็น 5 ลำดับชั้น ได้แก่

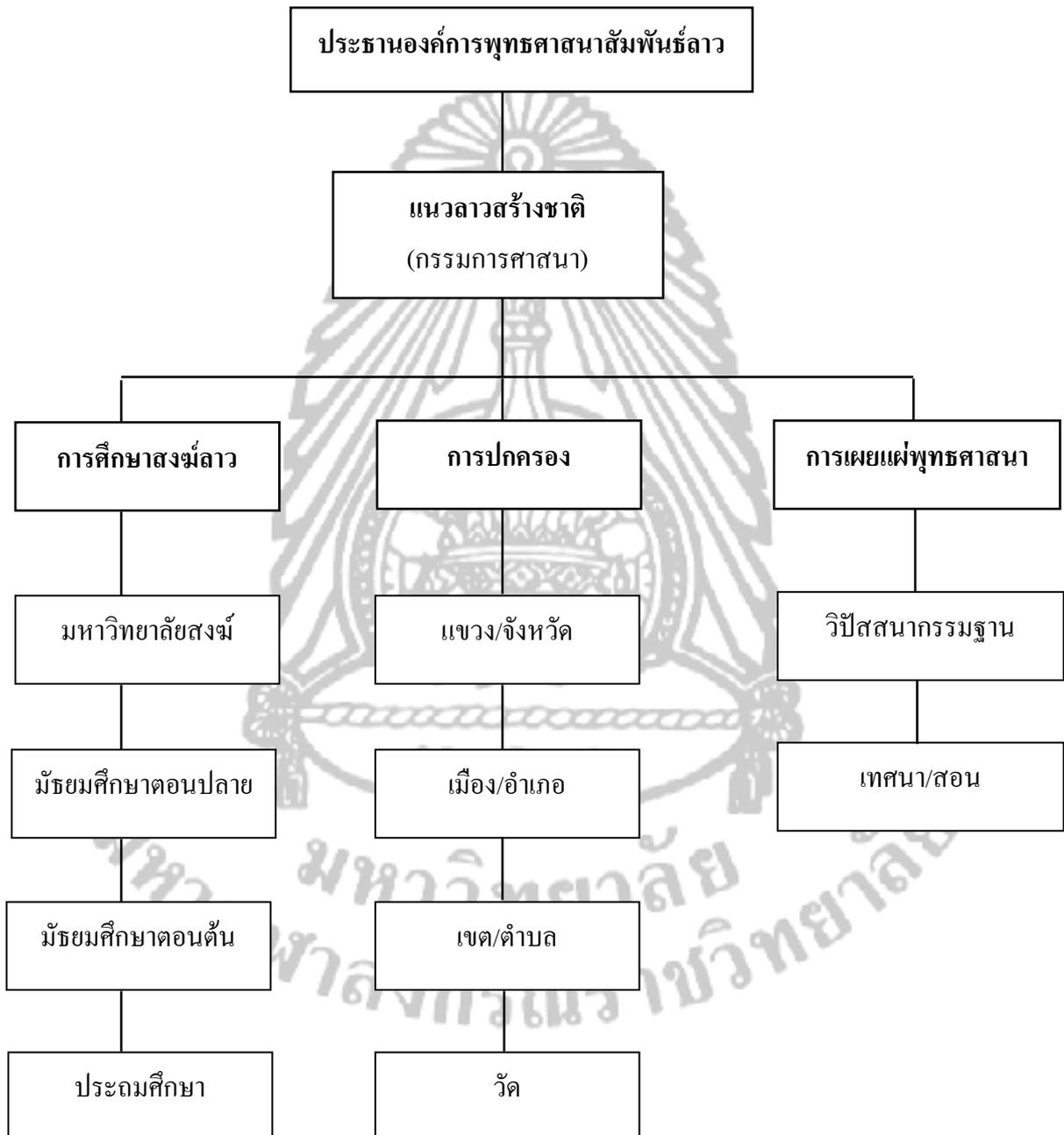
1. สมเด็จพระสังฆราช ประมุขสูงสุดของคณะสงฆ์ลาว
2. เจ้าคณะแขวง (เทียบเจ้าคณะจังหวัดของคณะสงฆ์ไทย)
3. เจ้าคณะเมือง (เทียบเจ้าคณะอำเภอของคณะสงฆ์ไทย)
4. เจ้าคณะตาแสง (เทียบเจ้าคณะตำบลของคณะสงฆ์ไทย)
5. เจ้าอธิการวัด (เทียบเจ้าอาวาสของคณะสงฆ์ไทย)

การปกครองคณะสงฆ์ลาว

การปกครองคณะสงฆ์ลาวมีลักษณะ โครงสร้างดังแผนผังดังนี้

แผนผังโครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์ลาว

การศึกษาคณะสงฆ์ลาว

ในด้านการศึกษาของคณะสงฆ์ลาว ส่วนมากจะได้รับอิทธิพลจากการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยเนื่องจากพระเถระลาวส่วนมากจะได้รับการศึกษาจากประเทศไทย กล่าวคือเดิมระบบการศึกษาสงฆ์ลาวประกอบด้วยการศึกษาภาษาบาลีแบ่งเป็นชั้นตั้งแต่เปรียญธรรม 3 ประโยค จนถึงเปรียญธรรม 9 ประโยค เหมือนคณะสงฆ์ไทย ครั้นต่อมาในปี พ.ศ. 2500 ได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาเป็นชั้นๆ ดังนี้

1. ชั้นประถมบาลี ได้แก่ ขั้นต้นจะเข้าศึกษาเตรียมประถม จากนั้นจะเข้าศึกษาโรงเรียนประถมซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับประถมตรี ระดับประถมโท และระดับประถมเอก หากจบประถมเอกจะเทียบเท่าเปรียญธรรม 3 ประโยค

2. ชั้นมัธยมบาลี แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับมัธยมตรี ระดับมัธยมโท และระดับมัธยมเอก หากจบแต่ละระดับชั้นจะเทียบเท่าเปรียญธรรม 4-5-6 ตามลำดับ

3. ชั้นอุดมบาลีบริบูรณ์ ขั้นต้นจะศึกษาในชั้นเตรียมมหาวิทยาลัย จากนั้นเข้าศึกษาโรงเรียนบาลีชั้นสูง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับอุดมตรี ระดับอุดมโท และระดับอุดมเอก หากเรียนจบแต่ละระดับชั้นจะเทียบเท่าเปรียญธรรม 7-8-9 ตามลำดับ

ครั้นต่อมา พ.ศ. 2507 ได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาสงฆ์ลาวใหม่ตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ศิลปากร และกีฬาเยาวชน โดยให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาของทุกหลักสูตร ซึ่งระบบการศึกษาสงฆ์นี้ถือเป็นการศึกษาของชาติที่รัฐบาลลาวได้ให้ความสำคัญ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา 6 ปี แบ่งเป็นการศึกษาตอนต้น 3 ปี และตอนปลาย 3 ปี อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงธรรมการ

2. ระดับมัธยมศึกษา 4 ปี อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงธรรมการ

3. สถาบันการศึกษาพุทธศาสนา 3 ปี อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับสถาบันการศึกษาพุทธศาสนา ปัจจุบันตั้งอยู่ที่วัดองค์ต่อมหาวิหาร ซึ่งพระสงฆ์ที่ศึกษาจบแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการ และมีสิทธิได้รับการขนานนามว่ามหา ตามหลักสูตรซึ่งมีการเรียนการสอนทั้งพระปริยัติธรรมและวิชาการสมัยใหม่ เช่น ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต ภาษาลาว ภาษาอังกฤษ ศาสนา ปรัชญา จิตวิทยา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมวิทยา การศึกษา สุขศึกษา ตลอดจนโหราศาสตร์ นอกจากนี้พระสงฆ์ที่ศึกษาจบแล้วยังจะต้องอยู่ปฏิบัติงานในสมณเพศอย่างน้อย 2 ปีจึงจะลาสิกขาได้ตามระเบียบ

สถิติการศึกษาคณะสงฆ์ลาวทั่วประเทศ พ.ศ.2541 จากองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว
ดังนี้

ที่	ระดับการศึกษาสงฆ์	จำนวน สถาบันการศึกษา	จำนวนครู	จำนวนนักเรียน
1	โรงเรียนประถมสงฆ์	23	108	671
2	โรงเรียนมัธยมสงฆ์ตอนต้น	27	181	3,759
3	โรงเรียนมัธยมสงฆ์ตอนปลาย	5	190	2,890
4	วิทยาลัยสงฆ์	1	30	70
	รวม	56	509	7,390

พระสงฆ์ในประเทศไทย

ประเทศไทย เป็นประเทศที่มีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ แต่เดิมคณะสงฆ์ลาว มี 2 นิกายคือ มหานิกาย และธรรมยุตินิกาย ครั้นต่อมาถูกรวมเป็นนิกายเดียวคือพุทธศาสนา นิกายเถรวาท ชาวลาวโดยทั่วไปมีศรัทธาในพุทธศาสนา มีความเคารพนับถือพระสงฆ์ นอกจากนั้น ยังมีคติความเชื่อดั้งเดิมที่นับถือผีสางเทวดาผสมผสานกับความเชื่อทางพุทธศาสนาอย่างแนบสนิท ประเพณีการบวชเรียน การบวชแล้วลาสิกขาตามความสมัครใจก็แพร่หลายในสังคมลาว ส่วนมาก เด็กชายจะบวชเป็นสามเณรเมื่ออายุ 10 ปีบริบูรณ์ และอุปสมบทเป็นพระภิกษุเมื่ออายุ 20 ปี บริบูรณ์

พระพุทธศาสนาประเทศไทยมีกุลบุตรผู้สืบทอดอายุพระพุทธศาสนาได้อุปสมบทและบรรพชาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่มียุทธิพระภิกษุสามเณรประเทศไทยในแต่ละปีอย่างเด่นชัด มีเพียงสถิติบางส่วนดังนี้

สถิติพระภิกษุสามเณรประเทศไทย

พ.ศ.	จำนวนพระภิกษุ	จำนวนสามเณร	จำนวนวัด	จำนวนประชากร
2515	18,224		2,108	3,450,000
2530	6,000	9,626	2,827	3,800,000
2544	6,897	11,093	3,441	5,218,000

บทที่ 4

สถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

1. วัดองค์ต่อมหาวิหารและวิทยาลัยสงฆ์องค์ต่อ

วัดองค์ต่อมหาวิหาร ตั้งอยู่ที่นครเวียงจันทน์ เป็นวัดที่ประชาชนลาวและต่างชาติดังประเทศให้ความเคารพนับถือเป็นพิเศษ ดังคำกล่าวที่ว่า "ผู้ใดเข้ามาในเวียงจันทน์ หากไม่ได้ไปไหว้หลวงพ่องค์ต่อแล้ว ถือว่าไม่ได้มาถึงเวียงจันทน์" ในสมัยก่อนวัดองค์ต่อเป็นสถานที่ประกอบพิธีสำคัญต่างๆ ของทางราชการ เช่น พิธีคืนน้ำสัตยาบรรณ พิธีทำบุญประจำปีเมื่อมีการนมัสการพระธาตุหลวงเสร็จสิ้นลง

วัดองค์ต่อ ตั้งอยู่บนพระไชยเชษฐา อยู่ห่างจากหอพระแก้วมาทางทิศเหนือประมาณ 1 กิโลเมตร สมัยก่อนมีอาณาเขตติดกับวัดอินแปง วัดมีไชย และวัดหายโศก แต่ในปัจจุบันการพัฒนาบ้านเมืองทำให้มีการขยายพื้นที่คมนาคม ทำให้มีการตัดถนนหนทางเพื่อความสะดวก และเป็นระเบียบเรียบร้อย จึงทำให้วัดสำคัญ 4 วัด คือ วัดองค์ต่อ วัดอินแปง วัดมีไชย และวัดหายโศกได้รับผลกระทบจากการสร้างถนนทำให้ต้องแยกออกจากกัน

วิหารวัดองค์ต่อมหาวิหาร

ในปัจจุบันวัดองค์ต่อมีสิ่งก่อสร้าง ประกอบด้วย พระอุโบสถหลังใหญ่ 1 หลัง กว้างประมาณ 16 เมตร 34 เซนติเมตร ยาวประมาณ 40 เมตร สูงประมาณ 25 เมตร ภายในประดิษฐานพระเจ้าองค์ต่อซึ่งเป็นพระประธาน หน้าตักกว้างประมาณ 3 เมตร 40 เซนติเมตร สูงประมาณ 5 เมตร 80 เซนติเมตร สร้างในรัชสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช เมื่อประมาณปี พ.ศ.

2109 ซึ่งสร้างพร้อมด้วย พระสุก พระใส พระเสริมเดิมวัดองค์นี้มีชื่อว่า “วัดสิฏฺฐิ หรือ ไชยภูมิ” ครั้นต่อมาประมาณปี พ.ศ.2109 พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช ได้สร้างพระเจ้าน้องคำคือแล้วนำมาประดิษฐานไว้ในวัดสิฏฺฐิแห่งนี้ จึงได้ตั้งชื่อวัดใหม่ว่า “วัดองค์คือ” ตามนามของ พระพุทธรูปใหญ่ คำว่า คือ เป็นมาตราวัดโบราณของชาวลาว

พระเจ้าน้องคำคือ วัดองค์คือมหาวิหาร นครเวียงจันทน์

พระอาจารย์ผ่อง เจ้าอาวาสวัดองค์คือ ได้บันทึกประวัติพระเจ้าน้องคำคือว่า พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช พระมหากษัตริย์ลาว พระองค์ทรงมีศรัทธาอย่างแรงกล้า ทรงปรารถนาที่จะเป็นพระพุทธรูปในอนาคต จึงได้ตั้งความเพียรและการเสียสละอย่างยิ่งยวดในการที่จะสร้างพระพุทธรูปทองหล่อองค์ใหญ่ที่สุด ในสมัยนั้น พระองค์ได้เตรียมความพร้อมทุกอย่างเพื่อสร้างองค์พระ จนเมื่อถึงเวลาอันเป็นมหาฤกษ์มหาชัยตามพิธีโหราจารย์แล้ว พระองค์ก็ทรงมอบพระราชกรณียกิจในบ้านเมืองทุกอย่างให้กับพระมเหสีแล้วพระองค์ก็ทรงนุ่งขาวห่มขาว พร้อมกับสมาทานศีล 8 ประทับอยู่ในบริเวณพิธีที่วัดอินแปง แต่ก่อนถึงเวลามหาฤกษ์มหาชัยนั้นได้มีกษัตริย์ของพม่ายกกองทัพมาถึงประตูเวียงแล้ว และได้ทำหนังสือยื่นคำขาดให้แม่ทัพทั้ง 4 ถี้อเข้ามาถวายให้พระองค์ ในหนังสือนั้นมีสาระสำคัญ 2 ข้อ ดังนี้

1. ให้พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชยอมแพ้และยกบ้านเมืองให้เป็นเมืองขึ้นของพม่า
2. ถ้าไม่ยอมเป็นเมืองขึ้นให้มารบกัน และให้ตอบคำถามนี้ไปกับแม่ทัพผู้ถือหนังสือนี้โดยมิให้ชักช้า

หลังจากยื่นหนังสือให้แล้วแม่ทัพของพม่าทั้ง 4 ก็เดินคู่วงที่กำลังสูบเตาหลอมทองที่กำลังร้อนแดงอยู่ พวกเขาได้แสดงอิทธิฤทธิ์ด้วยการเอามือไปจับเตาหลอมพระที่กำลังร้อนแดง โดยไม่มีอาการเจ็บปวดเลย พระเจ้าไชยเชษฐาเห็นดังนั้นก็ตกพระทัย จึงเข้าไปในพระราชวังด้วยความรีบเร่ง พอพระมเหสีเห็นความผิดปกติของพระองค์ก็ทรงถามว่า “ยังไม่ถึงเวลาทำพิธีเททองหล่อพระทำไมพระองค์จึงรีบกลับมา” พระองค์จึงเล่าเหตุการณ์ให้พระมเหสีฟัง พระมเหสีจึงกล่าวให้สติ

พระองค์ว่า “พระองค์ไม่ต้องตกพระทัย การที่พระองค์ ทรงสร้างพระใหญ่คราวนี้ ก็เพื่อปรารถนาที่จะเป็นพระพุทธเจ้าในวันข้างหน้า ถ้าคำปรารถนาไม่สำเร็จ และจะพ่ายแพ้แก่ทัพพม่า ก็ขอให้มือของพระองค์ผูก(ขาด) ไปกับเบ้าหล่อพระนั้นเสีย แต่ถ้าความปรารถนาของพระองค์จะสำเร็จ และได้รับชัยชนะจากพม่านั้น ขอให้เบ้าหลอมทองที่จะหล่อพระมีอากรเขียน และไม่หนัก ให้มีอากรเบาเหมือนจับหมวกใส่หัว” เมื่อพระองค์ได้สติจากพระมเหสีแล้วก็เข้าไปไหว้พระในห้องพร้อมกับ กล่าวสักการะเทวดาและตั้งสัตยาอธิษฐานอย่างหนักแน่นแล้วกลับสู่บริเวณพิธีหล่อพระพระองค์จึงให้คำตอบแก่แม่ทัพพม่าทั้ง 4 คนว่า “คำขาดของกษัตริย์พม่าทั้งสองข้อนั้นเรายินดีรับหมดทุกอย่าง แต่ว่าเวลานี้เรากำลังทำบุญและปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้า ขอเชิญพวกท่าน มาทำบุญร่วมกันก่อนแล้วจึงค่อยปฏิบัติตามคำขานั้นภายหลัง” ว่าแล้วพระองค์พระก็เสด็จสู่หอที่เททองใส่เบ้าหล่อ ทรงจับพระขรรค์ด้วยมือเบื้องซ้าย ส่วนเบื้องขวาจับเอาเบ้าหลอมทองที่กำลังแดงและร้อนจากช่าง โดยที่พระองค์ไม่มีความรู้สึกร้อนเลยจนเททองหมด ส่วนที่เหลือก็หล่อพระพุทธรูปได้อีก 3 องค์ คือ พระสุก พระใส และพระเสริม

เมื่อเสร็จพิธีแล้วแม่ทัพพม่าทั้ง 4 ก็เดินทางกลับไปพร้อมกับหนังสือคำตอบของพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช เมื่อกลับไปถึงก็เล่าเหตุการณ์ทุกอย่างให้กษัตริย์พม่าฟังตามความเป็นจริง แล้วก็พากันนอนพัก และในคืนนั้นเองพระองค์ได้ไปหากษัตริย์พม่า แต่ก่อนที่จะไปพระองค์ได้กล่าวสักการะเทวดาและตั้งสัตยาอธิษฐานว่า “ ถ้าหาก ข้าพเจ้าจะได้เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต และจะได้รับชัยชนะจากกองทัพพม่าในครั้งนี้ ขอให้เทพเจ้าเทพยดา จงช่วยเป็นสักขีพยานและบันดาลให้กองทัพพม่าพร้อมทั้งช้าง ม้า จงพากันหลับ ในเวลาที่ข้าพเจ้าไปหายามนั้นขออย่าได้รู้สึกตัวเลย” เมื่อพระองค์ตั้งพระทัยอย่างหนักแน่นดังกล่าวดำแล้วก็ออกเดินทาง โดยมีทหารคนสนิทเพียงคนเดียว เมื่อไปถึงปรากฏว่ากองทัพพม่าทั้งคนและสัตว์พาหนะพากันนอนหลับหมด ไม่มีใครรู้สึกตัวเลย เมื่อพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชเห็นดังนั้นจึงถอดพระขรรค์จะตัดคอกษัตริย์พม่าที่กำลังนอนหลับ แต่พระองค์ได้สติว่า ตนเองทำบุญปรารถนาพุทธภูมิแล้วจะมาทำบาปฆ่าคนเช่นนี้ไม่ได้ พระองค์จึงปรึกษากับทหารว่าจะทำอย่างไรดี ให้เขารู้ว่าเรามาหา พอดีทหารคนนั้นมองเห็นตลับปุ่นวางอยู่ข้างๆ ของกษัตริย์พม่า ก็แนะนำให้พระองค์ใช้ปุ่นผสมน้ำ แล้วเอาไปป้ายที่คอของกษัตริย์พม่า และแม่ทัพทั้ง 4 เป็นรูปกากบาท หลังจากนั้นก็เสด็จกลับพระราชวัง

ครั้นเมื่อกษัตริย์พม่าและแม่ทัพนั่งขึ้นมา ต่างก็เห็นปุ่นรูปกากบาทป้ายคอของตัวเอง ซึ่งต่างคนต่างก็ปฏิเสธว่าไม่ได้ทำ จึงสันนิษฐานว่าต้องเป็นฝีมือของพระเจ้าไชยเชษฐาแน่นอน จึงปรึกษากันว่า ถ้าต้องทำศึกกับพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชต้องปราชัยแน่นอน จึงเปลี่ยนแนวคิดจากศัตรูมาขอเป็นมิตรแทน

ในขณะที่กำลังปรึกษากันนั้นก็มีการฝ่ายพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชมาทูลเชิญไปสู่พระราชวัง เมื่อกษัตริย์พม่าได้ยินดังนั้นก็ดีใจและได้นำเครื่องบรรณาการจำนวนหนึ่งพร้อมแม่ทัพทั้ง 4 เข้าเฝ้าพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช เมื่อมาถึงก็ได้รับการต้อนรับอย่างสมเกียรติ กษัตริย์ทั้งสองพระองค์ก็ได้ให้คำมั่นสัญญาว่าจะซื่อสัตย์และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากนั้นก็ตั้งน้ำสาบานร่วมกัน

หลังจากนั้น กษัตริย์พม่าจึงขออนุญาตแกะสลักรูปเหมือนพระอักรมเหสีเท่าองค์จริงด้วยหินไว้เป็นอนุสรณ์ ขณะเดียวกันพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชก็ให้ช่างแกะสลักพระอักรมเหสีของพม่าไว้เป็นคู่กัน เพื่อเป็นอนุสรณ์ รูปหินแกะสลักของทั้งสองประดิษฐานไว้ที่วัดอินแปลงจนถึงทุกวันนี้ ตามประวัติศาสตร์ได้บันทึกเหตุการณ์สงครามต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อวัดองค์ต่อมหาวิหารดังนี้

ครั้งที่ 1 ปี พ.ศ. 2127 ในรัชกาลของพระสุรินทลือไชย(จัน) ศักดินาพม่าเข้ามาตีนครหลวงเวียงจันทน์ได้สำเร็จ พร้อมทั้งเผาทำลายวัดวาอารามและวัดถุมี่ค่า รวมทั้งวัดองค์ต่อก็ถูกทำลายด้วย

ครั้งที่ 2 ปี พ.ศ.2322 ในรัชกาลพระเจ้าสิริบุญสาร ศักดินาสยามได้เข้ามารุกรานครั้งที่ 1

ครั้งที่ 3 ปี พ.ศ.2370 ในรัชกาลเจ้าอนุวงศ์ ศักดินาสยามได้เข้ามารุกรานเป็นครั้งที่ 2 พร้อมกับทำลายเผาทำลายนครหลวงเวียงจันทน์จนเป็นเถ้าถ่านและวัดองค์ต่อพร้อมพระเจ้าใหญ่องค์ต่อ

ครั้งที่ 4 ปี พ.ศ. 2416 โจรสอ ได้เข้ามาปล้นสะดมขุดค้นเอาวัดถุมี่ค่าไปรวมทั้งพระเจ้าใหญ่องค์ต่อด้วย

มจร
มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หลังคาวิหารวัดองค์ด็อรวรวิหาร

บานประตูวิหารวัดองค์ด็อรวรวิหาร

สภาพซากวัตถุโบราณ
ที่ถูกโจรจีนส่อปล้นทำลาย

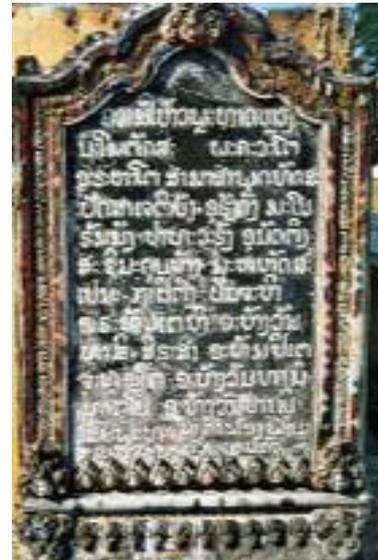
วัดองค์ด็อรวรวิหาร นอกจากจะเป็นที่ประดิษฐานพระเจ้าใหญ่องค์ด็อแล้วยังเป็นที่ตั้งของวิทยาลัยสงฆ์องค์ด็อ ซึ่งในอดีตวิทยาลัยสงฆ์แห่งนี้กำเนิดในสมัยพระเจ้าฟ้ารุ่งซึ่งทรงนำพุทธศาสนาเถรวาทมาประดิษฐานในพระราชอาณาจักรลาว ส่วนการศึกษาในระดับอุดมศึกษานี้ได้เปิดมีการเรียนการสอนอย่างเป็นทางการเมื่อ พ.ศ. 2510 ส่วนวิทยาลัยสงฆ์ได้ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2540 ในครั้งนั้นมี 2 คณะคือ คณะอักษรศาสตร์และคณะครุศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์แห่งนี้นอกจากจะมีการเรียนการสอนแล้วยังมีกิจกรรมเพื่อทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาหลายด้าน เช่น การบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน การอบรมพระวิปัสสนาจารย์ การอบรมพระธรรมกถึก การศึกษาภาษาบาลี การจัดพิมพ์วารสาร “เสียงวิทยาลัยสงฆ์” ราย 3 เดือนต่อ 1 ฉบับ เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา และกิจกรรมของวิทยาลัยสงฆ์สู่สาธารณชนเป็นต้น ปัจจุบัน(กันยายน 2550)มีพระสงฆ์เข้ามาศึกษาพระพุทธศาสนาที่นี่จำนวนประมาณ 287 รูป

2. พระธาตุหลวง

พระธาตุหลวง หรือ พระเจดีย์โลกะจุฬามณี นับเป็นปูชนียสถานอันสำคัญยิ่งแห่งนครหลวงเวียงจันทน์เป็นศูนย์รวมใจของประชาชนชาวลาวทั่วประเทศ ตำนานพระธาตุหลวงมีประวัติการก่อสร้างนับพันปีเช่นเดียว กันกับพระธาตุพนมในประเทศไทย มีประวัติศาสตร์องค์ธาตุหลวงเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ฝั่งประเทศไทยอย่างเห็นได้ชัด ตามตำนานนิทานพระอัฐกธาตุได้กล่าวไว้ว่า พระธาตุหลวงสร้างขึ้นคราวเดียวกับการสร้างเมืองนครเวียงจันทน์ หลังจากก่อสร้างพระธาตุพนมแล้ว ผู้สร้างคือพระเจ้าจันทบุรีประสิทธิ์ศักดิ์ เจ้าเหนือหัวผู้ครองนครเวียงจันทน์พระองค์แรก พร้อมกับพระอรหันต์ 5 องค์

พระธาตุหลวง นครเวียงจันทน์

คำบูชาพระธาตุหลวง

ตำนานนิทานพระอัฐกธาตุมีความสำคัญกล่าวว่า เมื่อพระโคตมสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานแล้วได้ 8 ปีกว่า พระมหากัสสปเถระ ได้นำเอาอัฐกธาตุคือกระดูกส่วนหน้าอกของพระพุทธเจ้ามาประดิษฐานไว้ที่ภูกำแพงัว ซึ่งเรียกว่า “คอยกะปะนะคีรี” (พระธาตุพนมในปัจจุบัน) ในการก่อสร้างพระธาตุครั้งแรกที่ภูกำแพงัวนั้น ได้มีพระกษัตริย์ 5 นครมาร่วมชุมนุมกัน ได้แก่

1. พระยาสุวรรณพิงคาน เจ้าเมืองหนองหานหลวง
2. พระคำแดง เจ้าเมืองหนองหานน้อย
3. พระยานันทเสน เจ้าเมืองมรุกขนคร (เมืองท่าแขกปัจจุบัน)
4. พระยาอินทปัตถนคร เจ้าเมืองอินทปัตถะ ประเทศเขมร

5. พระยาจุลณีพรหมหัตถ์ เจ้าเมืองแก้วประกัน (แขวงเชียงขวาง)

สมัยต่อมาพระยาสุวรรณพิงคาน เมืองหนองหานหลวง และพระยาคำแดง เมืองหนองหานน้อยได้สวรรคต และเกิดน้ำท่วมใหญ่เมืองทั้งสอง ชาวเมืองทั้งสองพากันอพยพหนีขึ้นมาตั้งเมืองอยู่ริมแม่น้ำโขง โดยมีท้าวคำบางซึ่งเป็นน้ำของพระสุวรรณพิงคาน เจ้าเมืองหนองหานหลวงได้นำบ่าวไพร่และบริวารร่วมกันตั้งเมืองใหม่อยู่บริเวณริมห้วยแก้วเขียว ใกล้กับแม่น้ำโขงแล้วตั้งชื่อเมืองใหม่บริเวณนี้ว่าเมืองสุวรรณภูมิ ส่วนบ่าวไพร่บริวาร ก็แยกย้ายกันไปตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณโดยรอบเมือง ในเวลานั้นมีชายคนหนึ่งชื่อ “บุรีจันท์” ได้พาญาติพี่น้องมาตั้งบ้านอยู่ริมร่องแกปากหนองคันแท่น้ำ ซึ่งเรียกว่า “บ้านหนองคันแท่น้ำ” กาลนั้นได้มีพระอรหันต์สองรูปเดินทางมาเผยแผ่พระศาสนา ณ บริเวณหมู่บ้านหนองคันแท่น้ำ พระอรหันต์องค์ชื่อ พระมหาพุทธวงศ์ พักอยู่ที่ริมแม่น้ำโขงและอีกองค์ชื่อ พระมหาสัสดี พักอยู่ป่าโพน เหนือลำน้ำบึง (อาจจะเป็นวัดพระธาตุฝุ่นในปัจจุบันนี้) บุรีจันท์ หัวหน้าหมู่บ้านหนองคันแท่น้ำได้เป็นผู้ปฏิบัติถวายพระอรหันต์ทั้งสองรูปนี้

ในสมัยเดียวกันนี้เองอีกฟากฝั่งหนึ่งของแม่น้ำโขง (ประเทศไทย) เมืองสาเกตุนคร (จังหวัดร้อยเอ็ดในปัจจุบัน) ได้เกิดความวุ่นวาย เนื่องจากมีข้าศึกจากอาณาจักรทวารวดีศรีอยุธยา ยกทัพมารุกราน ชาวเมืองสาเกตุนครเกรงภัยสงครามจึงแตกหนีขึ้นมาพึ่งพระบรมโพธิสมภารบารมีท้าวคำบาง เจ้าเมืองสุวรรณภูมิ โดยมีหมื่นหลวงกางโฮง กับ หมื่นนันทะอาฮามได้พาเอาเจ้าสังขวิชา कुमार เจ้าเมืองสาเกตุนคร กับครอบครัวบ่าวไพร่สองแสนคนหนีขึ้นมา ในเวลานั้นเจ้าสังขวิชา कुमार ได้พบบ่าวไพร่แสนคนตั้งบ้านเมืองอยู่ริมแม่น้ำโขงโดยตั้งชื่อเมืองว่า เมืองหนองคาย แล้วได้ขยายไปตามริมแม่น้ำโขงถึงห้วยบังพวน หมื่นหลวงกางโฮงพาครอบครัว 50,000 คน มาตั้งอยู่ห้วยคุดำ หมื่นนันทะอาฮาม พาครอบครัว 50,000 คน มาตั้งอยู่ริมห้วยนกงู หรือห้วยน้ำโง บริเวณนี้จึงมีคนอยู่หนาแน่น

ครั้นต่อมา บุรีจันท์ หัวหน้าบ้านหนองคันแท่น้ำได้แต่งงานกับนางอินทะสว่าง ธิดาของท้าวคำบาง เจ้าเมืองสุวรรณภูมิแล้ว บุรีจันท์ จึงตั้งบ้านหนองคันแท่น้ำขึ้นเป็นเมืองเรียกว่า เมืองจันทบุรี (นครเวียงจันทน์ปัจจุบัน) ตามนามของผู้ตั้งเมือง เมื่อจันทบุรี ตั้งเมืองขึ้นแล้วจึงจัดแจงแต่งเครื่องราชบรรณาการไปถวาย พระเจ้าสุมิตตรรมวงส์ พระเจ้าแผ่นดินแห่งเมืองมะรุขนคร (คือเมืองท่าแขก หรือ ศรีโคตรบูรณ) พระองค์เป็นเจ้าแผ่นดินเอกราชบริเวณแถบนี้ พระเจ้าสุมิตตรรมวงส์ จึงแต่งตั้งพราหมณ์ 5 คน ขึ้นมาเพื่ออภิเษกบุรีจันท์ ให้เป็นเจ้านครจันทบุรี มีพระนามว่า “พระเจ้าจันทบุรีประสิทธิ์ศักดิ์” พร้อมกันนี้ยังได้พระราชทานนางกัลยาณีที่เป็นเชื้อชาติแขกมาให้สองนาง แล้วพระเจ้าสุมิตตรรมวงส์ จึงกำหนดเขตแดนเมืองจันทบุรีให้ว่า ทางใต้ นับจากแม่น้ำกระดังงาขึ้นมา และฟากแม่น้ำโขงนับแต่ห้วยบางป่าขึ้นมา

เมื่อบุรีจันทน์ได้อภิเษกครองเมืองจันทบุรีแล้ว จึงสร้างสะพานข้ามลำน้ำบึงไปหาบ้านเก่า และสร้างวัดขึ้นในบ้านเก่านั้น เรียกว่า “วัดสวนอ่วยล้วย” ต่อมาได้สร้างวิหารขึ้นมาอีก 4 หลัง สำหรับให้พระอรหันต์ 4 รูปนั้นอยู่ เรียกวิหารสี่หลังนี้ว่า วัดป่ามหาพุททวงค์ ต่อมาพระมหาพุททวงค์ พระอรหันต์ที่มาเผยแผ่พระศาสนาดินแดนนี้ได้นำเอาพระธาตุพระอรหันต์มาบรรจุไว้ในวัดป่ามหาพุททวงค์ ได้ถมดินลงลึก 5 วา กว้าง 3 วา ก่อด้วยอิฐแดงเป็นรูปปราสาท เอาแผ่นเงินเรียงปูรองไว้แล้วเอาพระธาตุลงบรรจุเอาหินถมให้แน่น และฝังหลักศิลาหมายไว้ หลักศิลานั้นสูง 3 วา กว้าง 1 วา

ในกาลต่อมา ได้มีพระอรหันต์ 5 รูป ได้นำเอาพระบรมสารีริกธาตุของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จากเมืองราชคฤห์ ประเทศอินเดีย พระธาตุที่นำมา นั้น คือ พระธาตุหัวหน้า 27 องค์ พระธาตุเขี้ยวฝาง (เขี้ยวฝาง) 7 องค์ พระธาตุฝ่าตีนขวา 9 องค์ โดยนำมาทางเมืองละโว้ (ลพบุรี) และเมืองโคราช (จังหวัดนครราชสีมาในปัจจุบัน) แล้ว ได้นำเอาพระบรมธาตุไปบรรจุไว้ในที่ต่าง ๆ ดังนี้

พระธาตุหัวหน้า บรรจุไว้ที่ภูเขาหลวง หรือภูเขาหลวง (เข้าใจว่าเป็นพระธาตุหลวงปัจจุบัน) เพราะในศิลาจารึกพระธาตุหลวงเรียกว่า “คุยหะญูปาโย” แปลว่า “ที่ลับคือกระดูกหัวหน้า” แต่ในตำนานพระธาตุบังพวน (จังหวัดหนองคายปัจจุบัน) ที่เขียนเป็นอักษรธรรม “เรียกว่าภูเขาหลวง คำว่า หลวง แปลว่า นาค ดังนั้นภูเขาหลวงอาจจะแปลว่า “โพนนาค” หรือโพนชื่อนาค ก็เป็นไปได้

พระธาตุฝ่าตีนขวา บรรจุไว้ที่เมืองหล้า หนองคาย (พระธาตุกลางน้ำ)

พระธาตุเขี้ยวฝาง บรรจุไว้ที่เวียงจันทน์ และท่าหอแพ (บ้านปะโค เวียงคุก)

การบรรจุพระธาตุหัวหน้า 27 องค์ไว้ที่ภูเขาหลวงนั้น พระเจ้าจันทบุรีประสิทธิศักดิ์ เจ้านครเวียงจันทน์ ได้เป็นประธาน พระองค์ได้ให้ก่ออุโมงค์หินคร่อมไว้ ฝาอุโมงค์ทั้งสี่ด้าน กว้างด้านละ 5 วา หนา 2 วา และสูง 4 วา 3 สอก เมื่อทำการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุแล้ว พระเจ้าจันทบุรีจึงได้มีพระราชดำรัสให้เสนาอำมาตย์สร้างวิหารขึ้นในเมืองจันทบุรีหรือนครเวียงจันทน์ 5 หลัง เพื่อให้เป็นที่อยู่จำพรรษาของ พระอรหันต์ทั้ง 5 รูป ครั้นต่อมาพระอรหันต์ 2 รูปที่มาก่อนหน้านั้นคือ พระมหาพุททวงค์และพระมหาสัสดีนิพพานลง พระเจ้าจันทบุรีฯ ได้กระทำการถวายเพลิงศพแล้วได้นำเอาพระอัฐิธาตุของพระอรหันต์ 2 รูป มาบรรจุไว้ในวัดสวน อ่วยล้วยที่พระองค์ได้สร้างไว้แต่แรกได้ครองเมืองนั้น

ประวัติศาสตร์การสร้างเวียงจันทน์ และพระธาตุหลวงเวียงจันทน์ตั้งแต่ดั้งเดิมนั้น คือ พระเจ้าจันทบุรีประสิทธิศักดิ์ (บุรีจันทน์) ได้สร้างขึ้น ระหว่าง พ.ศ. 238 ดังตำนานได้กล่าวมาข้างต้น แม้ว่าชื่อเสียงนครเวียงจันทน์จะไม่ได้ปรากฏในหนังสือประวัติศาสตร์ใดอีกเลย แต่อย่างไรก็ดี

นครเวียงจันทน์ก็ยังคงเป็นเมืองที่ปรากฏอยู่ในเวลานั้น ตามพงศาวดารประวัติศาสตร์กรุงสุโขทัย ราชธานี สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้กล่าวอ้างถึงนครเวียงจันทน์ไว้ว่า ในปีพุทธศักราช 1828 เมื่อพ่อขุนรามคำแหงได้ครองกรุงสุโขทัยแล้วพระองค์ก็ได้ทำศิลาจารึกบอกเขตแดนกรุงสุโขทัย (จังหวัดสุโขทัยปัจจุบัน) เอาไว้ว่า “ เขตแดนกรุงสุโขทัยนี้ ด้านตะวันออก กินอาณาบริเวณถึงเวียงจันทน์เวียงคำ ” ตามจารึกนี้เป็นเวลาก่อนที่เจ้าฟ้ารุ่งจะยกทัพมาตี เวียงจันทน์และเวียงคำถึง 72 ปี ฉะนั้นจึงแสดงให้เห็นว่าเมืองเวียงจันทน์ เวียงคำนี้เป็นเมืองเก่าแก่มีชื่อมานานแล้วแต่โบราณนับเป็นพันๆ ปี ดังมีรายชื่อเจ้าผู้ครองนครเวียงจันทน์ตามประวัติศาสตร์อาณาจักรศรีสัตนาคนหุตล้านช้าง นับตั้งแต่สมัยเจ้าฟ้ารุ่งลงมาดังต่อไปนี้

1. ท้าวเชียงมุง เป็นเจ้านครเวียงจันทน์ พ.ศ. 1899
2. พระเจ้าฟ้ารุ่งตีเวียงจันทน์ได้แล้วตั้งให้บากุ่มเป็นหมื่นจันและเป็นเจ้านครเวียงจันทน์แทนท้าวเชียงมุง
3. ท้าววังบุรี โอรสของพระยาสามแสนไทได้รับตำแหน่งเป็นพระยาเมืองขวาครองนครเวียงจันทน์ ในระหว่าง พ.ศ. 1960 ท่านผู้นี้ได้สร้างวัดสี่หอมครอบอัฐิพระนางมหาไถ่ น้องสาว (ท้าววังบุรี ได้เป็นพระเจ้าไชยจักรพรรดิแผ่นดินแล้ว)
4. เจ้าชายมูย เป็นเจ้าเวียงจันทน์ได้ระยะหนึ่งแต่ถูกพระเจ้าไชยจักรพรรดิปลงพระชนม์
5. พระยาจันทกอก (หลานพระเจ้าไชยจักรพรรดิ)
6. พระยาแสนสุรินทลือไชย (ท่านผู้นี้เป็นคนเมืองหนองคาย ภายหลังมาได้เป็นเจ้าแผ่นดินเวียงจันทน์ สืบต่อจากพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช)
7. พระยาสุริยธรรมไตรโลก (พ.ศ. 2093) ท่านผู้นี้สร้างวัดจันทบุรี
8. พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช (พ.ศ. 2103) อดีตกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ของอาณาจักรล้านช้าง พระองค์ได้ย้ายราชธานีศูนย์กลางการบริหารพระราชอาณาจักรจากเมืองเชียงทองหลวงพระบางลงมายังนครเวียงจันทน์ปัจจุบัน เป็นราชธานีแห่งใหม่ของอาณาจักรล้านช้าง โดยให้สมัญญานามราชธานีแห่งใหม่นี้ว่า พระนครเวียงจันทบุรีศรีสัตนาคนหุตอุดมราชธานีบวร พระราชอาณาจักรศรีโคตรบูรณล้านช้าง รัชสมัยของพระองค์นี้พระราช อาณาจักรล้านช้างมีความเจริญสูงสุด ทั้งทางด้านศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรม ในปี พ.ศ. 2109 พระองค์ได้มีดำริจะสร้างองค์พระธาตุหลวงขึ้นมาใหม่ ในเขตพระราชอุทยานทางด้านทิศตะวันออกของกรุงเวียงจันทน์ราชธานีแห่งใหม่ โดยสร้างครอบพระธาตุองค์เก่าที่มีมาแต่โบราณกาล การลงมือสร้างพระองค์ได้มีพระราชโองการประกาศข่าวให้ประชาชนราษฎรทั่วพระราชอาณาจักรทราบทั่วถึงกันทั้งแผ่นดินสองฟากฝั่งแม่น้ำโขง แรงศรัทธาที่หลั่งไหลมาทั่วทุกสารทิศทั้งสองฟากฝั่งแม่น้ำโขงแสดงให้เห็นถึงลัญลักษณ์แห่งความศรัทธาที่ประชาชนทั้งสองฟากฝั่งแม่น้ำโขง (รวมภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ

ไทยด้วย) ที่ร่วมกันเข้าเป็นหนึ่งเดียวสร้างองค์พระธาตุหลวงให้ใหญ่โตมโหฬารกว่าพระธาตุใด ๆ ในพระราชอาณาจักร เริ่มสร้างในวันเพ็ญ เดือนอ้าย พระองค์เป็นทั้งผู้นำในการก่อสร้าง และทรงเป็นกษัตริย์ผู้นำทัพออกสงครามเพื่อปกป้องรักษาแผ่นดิน พอสร้างพระธาตุหลวงเสร็จแล้ว จึงขนานนามพระธาตุนี้ว่า “พระธาตุเจดีย์โลกจุลละมณี” หรือ “พระธาตุใหญ่” แต่คนส่วนมากมักเรียกว่า “พระธาตุหลวง” เพื่อนุรักษ์รักษาให้พระธาตุมีสภาพเป็นปกติอยู่เสมอ พระองค์จึงมีพระราชโองการให้ชาวบ้าน 35 ครอบครัว อยู่เฝ้ารักษาพระธาตุ ซึ่งพระองค์อุทิศไร่มาให้ครอบครัวผู้เฝ้ารักษาองค์พระธาตุทำมาหากินเลี้ยงชีพด้วย

รูปพระธาตุหลวงได้ปรากฏเป็นภาพประธาน
ในตราแผ่นดินของลาว ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา

ด้านรูปลักษณะองค์พระธาตุ องค์พระธาตุมีความสูง 45 เมตร มีรูปลักษณะคล้ายดอกบัวตูม อันหมายถึงสัญลักษณ์คำสอนของพระพุทธเจ้า มีพระธาตุเล็กอยู่บนพระธาตุใหญ่ชั้นที่สอง ล้อมรอบทั้งสี่ด้าน มีจำนวน 30 องค์เรียกว่า “สัมมติงสภารมี” ผู้สร้างได้นำเอาทองคำมาหล่อเป็นรูปพระธาตุเล็กๆ จำนวน 30 องค์ แต่ละองค์หนัก 4 บาท และเอาทองคำมาตีเป็นแผ่นรูปลักษณะเหมือนใบลาน เรียกว่า “ลานคำ” จำนวน 30 แผ่น แต่ละแผ่นยาวศอกกำมือ (คือวัดศอก โดยกำมือไว้ ไม่วัดจากปลายมือ กำมือแล้วยื่นนิ้วก็ยื่นออกมา วัดที่ส่วนปลายนิ้วก็ยื่นเท่านั้น) แล้วเขียนคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าลงในใบลานคำทุกใบว่า “เย ชัมมา เหตุปปีวา เตสัง เหตุคคาโคโต เตสญจะ โย นิโรโธ จะ เอวัง วาที มหาสมโณ” แปลว่า “ธรรมทั้งหลายเหล่าใด มีเหตุเป็นแดนเกิด พระตถาคตเจ้าตรัสเหตุแห่งธรรมเหล่านั้น เพราะเหตุเหล่านั้นพระมหาสมณะมีปกติตรัสเช่นนั้น” แล้วเอาทองคำและใบลานบรรจุไว้ในพื้นธาตุเล็กทั้ง 30 องค์ การที่ได้สร้างพระธาตุขนาดเล็กรู้นี้ขึ้นมามีความหมายว่า “ผู้ที่จะได้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น จะต้องได้สร้างคุณงามความดีไว้ให้ถึง 30 ประการ มีทานบารมี เป็นต้น จนถึงอุเบกขาปรมัตถบารมีเป็นปริโยสาน รูปชั้นต่ำสุดเป็นฐานพระธาตุ 4 เหลี่ยม ทางทิศตะวันออกและทิศตะวันตกยาวด้านละ 69

เมตร ส่วนทางทิศเหนือและทางทิศใต้ยาวด้านละ 68 เมตร ด้านล่างมีใบเสมารอบ 4 ด้าน มีทั้งหมด 323 ใบ มีหอไหว้ทั้ง 4 ด้าน มีบันไดขึ้นหอไหว้ทุกหอ ที่หอไหว้ทิศตะวันออก ชั้นบนขึ้นไปมีธาตุเล็กองค์หนึ่งที่มีลวดลายสวยงามและได้สร้างหอครอบไว้อีกชั้นหนึ่ง หอที่สร้างครอบมีลวดลายวิจิตรสวยงามเช่นเดียวกัน ธาตุเล็กนี้เรียกว่า“พระธาตุศรีธรรมทายโลกด้านที่สอง” ถัดจากหอไหว้ขึ้นไป แต่ละด้านยาว 48 เมตร มีกลีบดอกบัวล้อมรอบ ทั้งหมดมีจำนวน 120 กลีบ ภายในกลีบดอกบัวทำด้วยกระดุกงู (เส้นลวดเป็นขอบล้อมทั้ง 4 ด้าน) แล้วตั้งใบเสมาบนกระดุกงูนั้น ใบเสมาในชั้นนี้ จำนวน 228 ใบ ตรงกลางใบเสมาทุกใบเป็นโพลง (ไม้ทะลุ) สำหรับใส่พระพิมพ์ใบละองค์ บนชั้นนี้มีประตูโขงตรงกับทางขึ้นหอไหว้ทั้ง 4 ด้านพอเข้าไปที่ประตูโขงนั้นก็จะพบพระธาตุบารมีที่กล่าวแล้วและธาตุบารมีก็มีชื่อเรียกทุกองค์คือเริ่มแต่ทานบารมี ทานอุปบารมี ไปจนครบ ทั้ง 30 องค์ เรียกว่า บารมี 30

ชั้นที่สาม สร้างขึ้นถัดจากพระธาตุองค์เล็ก 30 องค์นั้นขึ้นไปบนชั้นนี้จะเห็นว่า มีความกว้างด้านละ 30 เมตร พื้นด้านที่สามนี้ มีรูปลักษณะเป็นหลังเต่า หรือโอคว่ำ (ขันตักน้ำคว่ำ) อยู่บนชั้นหลังเต่า เป็นฐานของยอดพระธาตุ มีรูปเป็นสี่เหลี่ยมล้อมรอบด้วยกลีบดอกบัวใหญ่ ซึ่งมีปลายกลีบเริ่มบานออก ถัดจากดอกบัวไปจึงมีรูปรีดเอว เหนือจากที่รีดเอวไปจะเป็นฐานจอมธาตุ ฐานนี้จะเป็นรูปสี่เหลี่ยมเหวอ (บาน) ขึ้นด้านบนเล็กน้อย

ต่อจากฐานนี้ คนโบราณเรียกว่า “ดวงปี” ตั้งมีอยู่ในคำกลอนว่า “เจดีย์คว่ำ ดวงปีพันฟุ้ง” อยู่บนดวงปี จึงเป็นสวดฉัตรเป็นยอดพระธาตุที่สูงสุด” อยู่รอบฐานพระธาตุ ก็ได้สร้างบริเวณล้อมรอบติดกันทั้ง 4 ด้าน มีประตูเข้าทั้ง 4 ด้าน ประตูอยู่ระหว่างกลาง บริเวณแต่ละด้านพอดี บริเวณยาวด้านละ 91 เมตร 75 เซนติเมตร นอกบริเวณทางทิศเหนือ และทางทิศใต้ มีวัดสำหรับพระภิกษุสามเณรอยู่อาศัย เรียกว่า “วัดธาตุหลวงเหนือและวัดธาตุหลวงใต้”

งานประเพณีทำบุญนมัสการประจำปี พระธาตุหลวง นครเวียงจันทน์
ตรงกับวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ประมาณเดือนพฤศจิกายนของแต่ละปี

ด้านประเพณีมัสการพระธาตุหลวง เป็นประเพณีงานบุญที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่โบราณกาล โดยมีพระมหากษัตริย์ประมุขของชาติทรงเป็นประธาน จึงนับว่างานบุญมัสการพระธาตุหลวงนี้จัดเป็นพระราชพิธีอย่างหนึ่งของกษัตริย์ลาว

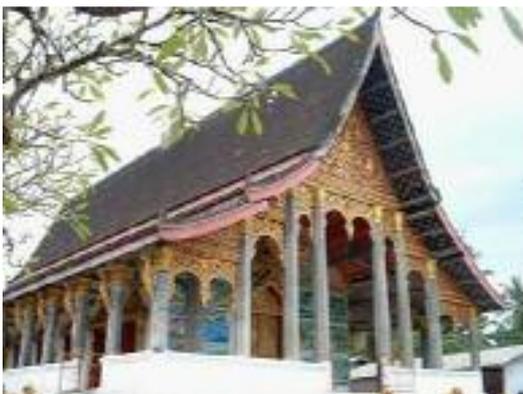
โดยเริ่มประกอบพิธีในวันเพ็ญขึ้น 13 ค่ำ เดือน 12 ช่วยบ่าประชาชนทั่วไปมารวมกันที่วัดศรีสัตนาค เพื่อแห่ปราสาทผึ้งและต้นกัลปพฤกษ์ไปถวายที่วัดศรีเมือง ส่วนในตอนค่ำมีงานมหรสพสมโภชตลอดทั้งคืน

วันเพ็ญขึ้น 14 ค่ำ เดือน 12 ตอนเช้า จะทำพิธีค้ำน้ำพระพิพัฒน์สัจจาอยู่ริมวัดองค์ที่ผู้ที่เข้ารับน้ำสาบานมีตั้งแต่ระดับหัวหน้าขึ้นไปจนถึงคณะรัฐมนตรีของประเทศลาว ส่วนตอนบ่ายประมาณ 14.00 น. ประชาชนทุกภาคส่วนตั้งขบวนแห่ปราสาทผึ้งและต้นกัลปพฤกษ์ออกไปธาตุหลวง เวลา 15.00 น. ประมุขรัฐและเจ้านายทั้งบรรดาศาธาราชการชั้นผู้ใหญ่ออกไปสู่พระธาตุหลวง เพื่อเป็นเกียรติแห่ปราสาทผึ้งเดินรอบบริเวณพระธาตุหลวงร่วมกับประชาชนที่มาจากทั่วสารทิศ เมื่อเวียนครบ 3 รอบแล้วก็ทำพิธีถวาย เมื่อถึงเวลากลางคืนก็จะมียานมหรสพสมโภช

วันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ตอนเช้ามีการทำบุญตักบาตรในบริเวณพระธาตุ แล้วฟังพระธรรมเทศนา 1 กัณฑ์ ตอนกลางคืนมีงานฉลองเป็นวันสุดท้าย

วันแรม 1 ค่ำ เดือน 12 เสร็จงานจากพระธาตุหลวงแล้ว ก็มีการแห่ปราสาทผึ้งมาถวายที่วัดองค์ตั้ง และวัดอินแปงอีก จึงจะถือว่างานมัสการพระธาตุหลวงเสร็จสิ้นสมบูรณ์

3. วัดมโนรมย์

วิหารวัดมโนรมย์ ประตูกะสลักไม้เป็นภาพนูนลงสีทอง
เรื่องราวเจ้าชายสิทธัตถะก่อนออกผนวช

วัดมโนรมย์ หรือวัดมโนรมย์สัตถาราม สร้างขึ้นในสมัยของพระเจ้าแสนไทไตรภูวนาท ระหว่างปี พ.ศ. 1916-1949 ผู้เป็นราชโอรสของพระเจ้าฟ้ารุ่งม กษัตริย์ผู้ก่อตั้งอาณาจักรล้านช้างใน กลางศตวรรษที่ 20 สร้างในระยะเวลาใกล้เคียงกับการสร้างวัดอุโบสถ ซึ่งอยู่ในเมืองเชียงทอง (หลวงพระบาง) วัดมโนรมย์นี้เคยเป็นที่ประดิษฐานพระบางเมื่อปี พ.ศ. 2045 ในรัชสมัยของพระ เจ้าวิบูลราช คำว่า มโนรมย์ แปลว่า สถานที่อันเป็นที่ชอบใจ หรือมีความงดงาม

พระประธานวัดมโนรมย์

พุทธสิมาหลังปัจจุบันได้เริ่มต้นก่อสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2515 โดยสร้างขึ้นใกล้กับวัดร้าง เก่าแก่ชื่อวัดเชียงกลาง มีหลังคา 2 ชั้น สมัยก่อนในวันบุญขึ้นปีใหม่เดือน 5 พระเจ้าแผ่นดินจะ ทรงช้างเสด็จพระราชดำเนินไปทรงน้ำพระบางที่วัดเชียงกลาง ในการเสด็จขึ้น-ลงเคย ได้มีการนำ ช้างมาเรียงไว้ที่เกยอันเป็นที่มาของประเพณีช้างเรียงเกยในเวลาทรงช้าง ทำให้ต่อมาชาวบ้านวัด มโนรมย์และวัดเชียงกลาง ต่างก็กลายเป็นความขี้ในพระราชวัง ปัจจุบันประเพณีได้เลิกล้มไป เมื่อปี พ.ศ. 2505

งานบุญประเพณีทางพุทธศาสนาประจำปี

4. วัดวิษณุราช

วัดแห่งนี้พระเจ้าชีวิตวิษณุราช โปรดให้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2046 ได้ตั้งชื่อวัดตามพระนามของพระองค์ เมื่อสร้างสำเร็จก็ได้อัญเชิญพระบาง จากวัดมโนรมย์มาประดิษฐานไว้ที่วัดวิษณุ วัดนี้เคยเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญหลายองค์ เช่น ในปี พ.ศ. 2066 พระเจ้าโพธิสารอมรินทราธิราชทรงแต่งราชทูตไปอัญเชิญพระเชกคำจากพระเมืองเกษเกล้ามาประดิษฐานคู่กับพระบาง ในปีพ.ศ. 2091 พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชได้อัญเชิญพระพุทธรูปมณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) กับพระพุทธรูปยรัตนจักรพรรดิพิมลมณีมัย (พระแก้วขาว)

วัดนี้ยังเป็นวัดที่กระทำสัตย์ปฏิญาณระหว่างเจ้าองค์นงและเจ้าอินทโสมที่รบเพื่อแย่งชิงเมืองหลวงพระบางกัน เจ้าอินทโสมได้รวบรวมพลจากเมืองแพะ เมืองลำ เมืองพง มาตั้งพลอยู่เมืองงอยลำน้ำอู เพื่อชิงเอาเมืองคืน เมื่อเจ้าองค์นงทราบจึงปรึกษากับเสนาบดีและทรงเห็นว่า ถ้ารบกันไพร่พลก็จะล้มตายและความสัมพันธ์กันญาติก็จะสิ้นไป จึงนิมนต์พระราชาคณะขึ้นไปเชิญเจ้าอินทโสมลงมาเจรจากัน พร้อมทั้งให้สัตย์ปฏิญาณว่าจะไม่ทำร้ายกันที่ภายในสิม(อุโบสถ)วัดวิษณุ

ภายในวัดวิษณุ ยังได้ประดิษฐานพระเจดีย์พระปทุมหรือดอกบัวใหญ่เป็นพระธาตุขนาดใหญ่มิรูปร่างแปลกกว่าพระธาตุใดๆ ในหลวงพระบาง คนลาวเรียกว่า พระธาตุหมากโม เพราะมีรูปคล้ายแดงโมตัดฝาค้าง หรือทรงโอคว่ำ ยอดพระธาตุมีรัศมีเปลวไฟคล้ายยอดพระพุทธรูป

สิม(อุโบสถ) และพระเจดีย์ปทุม วัดวิษณุ

ซุ้มโขงวัดวิชน

5. วัดอาไฟ

วัดอาไฟสร้างขึ้นในปี พ.ศ.2070 ในรัชกาลของพระเจ้าโพธิสาร โดยกลุ่มพ่อค้าปลาแดก ที่มาจากทางใต้ วัดนี้มีชื่อเดิมว่า วัดไผ่ปลาแดก และถูกเปลี่ยนเป็น วัดอาไฟ ในปี พ.ศ. 2466 พระยาหมื่นนาวาและชาวบ้านอาไฟได้บูรณะซ่อมแซมวัดในปี พ.ศ. 2516 พระบวญสุกได้สร้างโรงเรียนขึ้นในวัดนี้ สิมของวัดนี้เป็นลักษณะที่สร้างขึ้นใหม่ ที่ผนังด้านหน้ามีการเขียนจิตรกรรมเรื่องยุคพระศรีอาริยมตไต้ อันแสดงให้เห็นถึงความเชื่อของชาวหลวงพระบางในเรื่องพระพุทธเจ้าในอนาคต

วิหาร เจดีย์
และกุฏิสงฆ์ วัดอาไฟ

วิทยาลัย

6. วัดเชียงแมน

วัดนี้ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำโขงตรงข้ามกับหลวงพระบาง วัดเชียงแมน หมายถึงเมืองสวรรค์ ดังคำกล่าวเปรียบเทียบกับว่า สวรรค์เมืองแมน สร้างในสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช เดิมเรียกว่า วัดเชียงยืนไชยเชษฐาราม ต่อมาวัดนี้ได้รับการอุปถัมภ์จากพระวรวรัตนธรรมโชติ พระราชโอรสของพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช

สิมของวัดนี้เป็นทรงหลวงพระบางขนาดเล็ก สิ่งซึ่งงดงามมากของสิมหลังนี้คือ ชุ่มประตูลงทางเข้าสิม ที่แสดงถึงความต่อเนื่องกับงานปูนปั้นน้ำมันแบบล้านนาที่เรียกว่า สะตาดจิน ซึ่งปัจจุบันเหลือเพียงวัดเดียวในหลวงพระบาง

7. วัดล่องคูน

วัดล่องคูน สร้างเมื่อ พ.ศ. 2334 ในรัชสมัยของพระเจ้าอนุรุทธ สันนิษฐานว่าเดิมคงเป็นวัดป่ากรรมฐาน วัดนี้มีความสำคัญในพระราชพิธีราชาภิเษกขึ้นครองราชย์นับแต่ศตวรรษที่ 23 เป็นต้นมา ที่เจ้าชีวิตทุกพระองค์ต้องทางมาบำเพ็ญกรรม 3 วันที่วัดแห่งนี้ก่อนที่จะข้ามแม่น้ำโขงไปเข้าเมืองที่ทำน้ำวัดเชียงทองก่อนที่จะมีการราชาภิเษกจนกระทั่งถึงสมัยของพระเจ้าศรีสว่างวงศ์ วัดล่องคูนได้รับกาปฏิสังขรณ์ใหม่ให้งดงามยิ่งขึ้นในปี พ.ศ.2412 และวัดนี้ได้อยู่ในความอุปถัมภ์พิเศษของพระเจ้ามหาชีวิตหลวงพระบาง

วิหารและสิม(อุโบสถ)วัดล่องคูน

8. วัดศรีสวรรค์เทวโลก

วัดศรีสวรรค์เทวโลก อยู่ห่างจากตัวเมืองหลวงพระบางไปทางใต้ ประมาณ 6 กิโลเมตร วัดนี้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2070 ในรัชสมัยพระเจ้าโพธิสารราช แต่เดิมวัดนี้เป็นที่ตั้งของหอโหว่สี่ฟ้าสี่แฉก ซึ่งทุก 3 ปี เจ้าผู้ปกครองหัวเมืองในอาณาจักรล้านช้าง จะต้องมาทำพิธีโหว่สี่ฟ้าสี่แฉกที่นี้ อันเป็นประเพณีความเชื่อของคนลาวมาแต่ดั้งเดิม เนื่องจากพระเจ้าโพธิสารราช ทรงมีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาอย่างยิ่ง จึงได้เปลี่ยนสถานที่โหว่สี่ฟ้าสี่แฉกและหอโหว่อื่นๆ มาเป็นศาสนสถานในพระพุทธศาสนาและศาสนสถานสำคัญที่สุดคือวัดศรีสวรรค์เทวโลก

วิหารวัดศรีสวรรค์เทวโลก

9. วัดใหม่สุวรรณภูมาราม

สิมวัดใหม่สุวรรณภูมาราม

วัดใหม่สุวรรณภูมาราม หรือที่คนลาวชอบเรียกกันสั้นๆว่า วัดใหม่ เนื่องจากเป็นวัดที่สร้างใหม่และมีความงดงามมาก วัดนี้ไม่มีหลักฐานว่าสร้างขึ้นตั้งแต่เมื่อใด สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นเมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ 20 หรือ 21 ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2339 ได้มีการก่อสร้างขึ้นมาใหม่ตรงกับรัชสมัยของพระเจ้าอนุรุทธราช หรือที่ชาวเมืองเรียกว่า พระเจ้าร่มขาว ซึ่งเป็นยุคฟื้นฟู

พระพุทธศาสนาอย่างกว้างขวางกระทั่งปี พ.ศ.2362 ในรัชสมัยของพระเจ้าอู่คำ โปรดให้สร้างระเบียบด้านตะวันออกและตะวันตกข้างสิม ในสมัยเจ้ามหาชีวิตจักรินทร์ได้อัญเชิญพระบางจากวัดวิชุนมาประดิษฐานไว้ที่นี้และใช้เป็นที่พักผ่อนพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา

อุบมุงและพระธาตุภายในวัด

ภายในวัดมีหอไตรทำมะยานุสรณ์ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2518 เพื่อเก็บรักษาคัมภีร์ใบลาน ปัจจุบันเป็นศูนย์ปกป้องรักษาหนังสือใบลาน ประจำแขวงหลวงพระบาง มีใบลานที่เก็บรักษาไว้จำนวนมาก ซึ่งใบลาน ดังกล่าวมักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับอานิสงส์การสร้างบุญทางพุทธศาสนาในด้านต่างๆ อาจเป็นเพราะว่าชาวหลวงพระบางนิยมการเข้าวัดทำบุญ จึงสร้างคัมภีร์ใบลานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอานิสงส์ไว้เพื่อเทศนา ชาวหลวงพระบาง เชื่อว่า ถ้าได้ฟังเทศนาจากคัมภีร์ใบลาน จะได้อานิสงส์หรือได้บุญมาก ถ้าพระสงฆ์ไม่เทศนาคัมภีร์ใบลานก็จะไม่ได้รับความนิยมนปัจจุบันพระสงฆ์ในแต่ละวัดมักจะอ่านคัมภีร์ใบลานได้

หอไตรทำมะยานุสรณ์

สภาพโบลานที่จัดเก็บในตู้คัมภีร์ธรรม์

สภาพโบลานที่จัดเก็บในตู้คัมภีร์ธรรม์

หีบคัมภีร์ธรรม์

ตู้คัมภีร์ธรรม์

ภายในวัดจะมีหอไตรสำหรับเก็บรักษาคัมภีร์ธรรม์ซึ่งเป็นคัมภีร์โบลาน ภายในหอไตรจะมีหีบคัมภีร์ธรรม์และตู้คัมภีร์ธรรม์สำหรับใส่คัมภีร์ธรรม์ให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบ ทำให้ง่ายต่อการเก็บรักษา

พระสงฆ์สามเณร ผู้เป็นศาสนทายาท กำลังสืบสานอายุพระพุทธศาสนา ด้วยการศึกษาระบบวินัยจากคัมภีร์โบลาน

ภาพแสดงวิถีชีวิตชาวลาบบนฝาผนังสิมวัดใหม่สุวรรณภูมิราม

10. วัดเชียงทอง

วัดเชียงทองถือเป็นวัดที่มีความสวยงาม เป็นศิลปะแบบหลวงพระบางอย่างแท้จริง ตั้งอยู่บนถนนสักกรินทร์ ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของหลวงพระบาง วัดนี้สร้างขึ้นราว พ.ศ. 2102-2103 โดยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช กษัตริย์ผู้ครองอาณาจักรล้านนาและล้านช้าง สิ่งก่อสร้างภายในวัดที่สำคัญ ได้แก่ พุทธสิมา หอโห่วัน้อย หอโห่สี่กุหลาบ หอราชโกศ เข้ามหาชีวิต

สิมวัดเชียงทอง

สิม (อุโบสถ) ของวัดเชียงทองได้รับยกย่องว่ามีความงดงามเป็นเลิศและได้รับการกล่าวขานมากที่สุด เปรียบประดุจอัญมณีแห่งงานสถาปัตยกรรมลาว ซึ่งถือว่าเป็นสิมแบบหลวงพระบาง

แต่สิ่งที่เด่นมากคือ หลังคาสาม มีลักษณะซ้อน 3 ชั้นซึ่งค่อนโค้งและลาดต่ำลงมามากทั้งบนสัน หลังคาประกอบด้วยช่อฟ้า รูปเขาพระสุเมรุและทิวเขาตัดบริกษัณฑ์ที่ล้อมรอบ 7 ชั้นรองรับด้วย ปลายานนที อันเป็นรูปจำลองจักรวาลตามคติทางพุทธศาสนา ด้านผนังทิศเหนือทางแม่น้ำโขงมี เสียรข้างสูงวงประดับกระจก ใช้เป็นช่องให้น้ำพระพุทธรูปที่รดผ่านรางรดตรงมายังพระพุทธรูป ในลิม ไหลผ่านท่อที่ฝังไว้และไปออกที่เสียรข้าง เพื่อให้ประชาชนรับน้ำมนต์เพื่อความเป็นสิริมงคล ในวันสงกรานต์ ส่วนที่ประดับที่ยอดหน้าบันชาวลาวเรียกว่าโหง่ มีรูปร่างเป็นเสียรนาคและมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับพุทธศาสนา

ภาพประดับกระจกสิ รูปต้นทอง

บนฝาผนังทั้งด้านนอกและด้านในประดับด้วยลายรดน้ำปิดทองบนพื้นสีดำ เรียกว่า ลายฟอกดำ ด้านนอกได้แก่เรื่องท้าวสีสุทรน และเรื่องท้าวสุตโตสม ด้านในเป็นเรื่องพระยาจันทะ พานิช ส่วนด้านหลังสาม ตกแต่งด้วยภาพประดับกระจกที่ตัดเป็นชิ้นเล็กๆ นำมาประดับประต่อกัน เป็นภาพต้นทอง ซึ่งเป็นความเชื่อดั้งเดิมเรื่องการสร้างเมืองเชียงคอง-เชียงทอง ที่มีถึมิ 2 องค์ได้มา ปักหมายเขตแดนที่จะเป็นที่ตั้งของเมืองในอนาคตใกล้กับต้นทอง ด้านบนเป็นภาพพระพุทธรเจ้า เสด็จลงมาจากดาวดึงส์ และนิทานพื้นบ้านางดงาม ภาพกระจกมีความงดงามมากเมื่อต้องกับแสง จึง เป็นมุมที่นักท่องเที่ยวนิยมมาถ่ายรูปมาก

หอโหว่น้อย

หอโหว่น้อย (วิหารหลังเล็ก) ตั้งอยู่ด้านข้างของสิม เป็นหอโหว่นขนาดเล็กที่มีหลังคาคล้ายใบโพธิ์ตัดครึ่ง อันเป็นรูปแบบของลาวดั้งเดิม ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปองค์สำคัญคือ พระพุทธรูปปางห้ามญาติองค์ทองเป็นพระพุทธรูปที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานให้แก่เจ้ามหาชีวิตศรีสว่างวงศ์

หอโหว่สิกุลาลาบ

หอโหว่สิกุลาลาบ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของสิมเป็นหอโหว่ที่เก่าแก่ มีการประดับกระจกสี ตัดเป็นภาพเรื่องราวต่างๆ เช่น เรื่องเสียวสวาด ภายในมีพระพุทธรูปปางไสยาสน์ตำริด อายุกว่า 400 ปี สร้างในสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช พระพุทธรูปนี้เคยถูกนำไปจัดแสดงที่

กรุงปารีส ในปี พ.ศ. 2474 และนำไปประดิษฐานที่นครเวียงจันทน์หลายสิบปี ก่อนจะนำมายัง หลวงพระบางในปี พ.ศ. 2507

หอไหว้ใหญ่

หอไหว้ใหญ่หลังเดิม หอไหว้หลังนี้ประดิษฐานพระม่าน (พม่า) เนื่องด้วยพม่าได้เข้ามามี อิทธิพลในล้านช้างอยู่ระยะหนึ่งในช่วงท้ายพุทธศตวรรษที่ 21 ในรอบหนึ่งปีจะมีการเปิดประตู หนึ่งครั้ง เพื่ออัญเชิญ พระม่านมาสร่งน้ำ คือในวันขึ้นปีใหม่ นอกจากวันนั้นแล้วจะปิดประตูหอ ไหว้ไว้ เนื่องจากชาวลาวเชื่อว่า ถ้าเปิดประตู จะทำให้ฝนตกมาก อาจเป็นเพราะว่าพระพุทธรูป องค์นี้เป็นที่ใช้ในพิธีขอฝน หรือพระฝนแสนห่าก็ได้ อีกทั้งชาวลาวยังนิยมมาขอพรเพื่อขอให้ได้ บุตรจากพระพุทธรูปม่านองค์นี้ หอไหว้หลังนี้มีผนังด้านหลังวิหารทาดด้วยสีชมพูประดับด้วยกระจก สีแสดงถึงวิถีชีวิตของผู้คน สร้างขึ้นใน พ.ศ. 2493 เพื่อเฉลิมฉลอง 25 พุทธศตวรรษด้วย

หอราชโกศเจ้ามหาชีวิตศรีสว่างวงศ์

หอราชโกศเจ้ามหาชีวิตศรีสว่างวงศ์ หรือ โรงเขียนโกศ สร้างขึ้นในปี พ.ศ.2505 หลังการสิ้นพระชนม์ของเจ้ามหาชีวิตสว่างวงศ์ ในปี พ.ศ.2502 หอราชโกศนี้ใช้เป็นพิพิธภัณฑ์เก็บรักษามรดกอันล้ำค่าของหลวงพระบาง เช่น ราชรถไม้แกะสลักปิดทอง ประดิษฐานพระโกศ 3 องค์ นอกจากนั้นยังมีศิลปวัตถุจำนวนมาก เช่น พระพุทธรูป บานประตูโบราณ ภาพพระภู เป็นต้น

หอราชโกศเจ้ามหาชีวิตศรีสว่างวงศ์ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของวัด ลักษณะเป็นโถงกว้าง ผนังด้านหน้าตั้งแต่หน้าบันลงมาถึงพื้นสามารถถอดออกได้ เพื่อให้สามารถเคลื่อนราชรถออกมาได้ กลางโรงหอราชโกศเจ้ามหาชีวิตศรีสว่างวงศ์เป็นที่ตั้งราชรถไม้แกะสลักปิดทองคำเปลวรอบคัน มีพระโกศสามองค์ตรงกลางเป็นองค์ใหญ่ของเจ้าสว่างศรีวัฒนา ด้านหลังเป็นของพระราชมารดา ส่วนด้านหน้าเป็นของพระเจ้าอา โรงเก็บราชรถนี้ออกแบบโดยเจ้ามณีวงศ์ และมีช่างชาวหลวงพระบางชื่อ เพี้ยตัน ร่วมสร้าง นับว่าเป็นช่างฝีมือดีประจำพระองค์ที่มีความชำนาญทั้งด้านงานเขียนและงานแกะสลัก

ภูฏิสงฆ์

ภาพระดับกระจกสิ

11. วัดหนองศรีคูเมือง

เดิมวัดนี้ชื่อว่า วัดสีคูเมือง สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2272 ในรัชสมัยของพระเจ้าองค์นก วัดนี้มีชื่อเสียงเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของพระเจ้าองค์แสน (สร้างจากทองคำน้ำหนักหนึ่งแสน) ชาวหลวงพระบางนิยมมาขอพรให้แคล้วคลาดปลอดภัยในการเดินทาง ส่วนที่ชื่อ วัดหนอง นั้นมาจากลักษณะบริเวณวัดในอดีตซึ่งเคยมีหนองน้ำอยู่แต่ปัจจุบันได้นำดินถมไปแล้ว

วิหารเด่นสง่าเป็นศูนย์กลางของชุมชน

วัดแห่งนี้เป็นศูนย์รวมความศรัทธาในพุทธศาสนามาแต่ครั้งโบราณและยังคงความศักดิ์สิทธิ์ไม่เปลี่ยนแปลง พระธาตุทรงปราสาท ที่ตั้งอยู่ข้างนอกกำแพงวัดด้านหน้าของวัดหนอง ซึ่งเป็นศิลปะที่น่าจะมีความเกี่ยวข้องกับศิลปะล้านนาอยู่ไม่น้อย

มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

12. วัดเชียงม่วนนชิรมังคาราม

วัดเชียงม่วนนชิรมังคาราม กล่าวกันว่าเดิมเขียนเป็นภาษาไทยว่า “เสียงม่วน” มาจากเสียงอันไพเราะ (ภาษาลาวและภาษาล้านนาเรียกว่า “ม่วน”) ของฆ้องและกลองที่จับใจผู้คน ในสมัยหลังจึงเปลี่ยนชื่อวัดเป็น เชียงม่วน สิมของวัดนี้สร้างโดยพระยาสิทธิไชย ในปี พ.ศ. 2396 ในรัชกาลของพระเจ้าจันทระเทพประภาคุณ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเชียงขวาง

สันนิษฐานว่าในการซ่อมแซมนี้ ได้มีการนำลักษณะบางอย่างจากวัดธาตุหลวงมาประกอบด้วย คือ ส่วนใต้หน้าบันและเหนือรวงคอกซึ่งจะตกแต่งด้วยรูปช่องวงกลมหลายช่อง ภายในมีลายทองเรื่องพระเจ้าอชาตศัตรูผู้ปองร้ายพระยาพิมพิสารผู้เป็นพระราชบิดาเพื่อหวังครองแผ่นดิน

13. วัดจุมค้องสุรินทาราม

วัดจุมค้องสุรินทารามตั้งอยู่ติดกับวัดเชียงม่วน สร้างขึ้นโดยครูบาแก้วในปี พ.ศ. 2386 ในรัชสมัยของพระเจ้าสุกเสริม ชื่อของวัดนี้มาจากการเอาฆ้องทอง (ทอง หมายถึงทองเหลือง) มาหล่อเป็นพระพุทธรูปของวัด

จุดเด่นของวัดนี้คือ รูปตึกตานักรบ หรือทหารแต่งกายโอ้อ่าในชุดออกรบจีนมีหมวดเกราะยาว ใบหน้าเครื่องขริบทำจากหินทรายสีเขียว ตั้งอยู่สองฟากของบันไดทางขึ้นกุฏิพระ ในประเทศจีนใช้รูปเช่นนี้ตั้งอยู่ตามทางเข้าสู่สถาน ชาวหลวงพระบางเชื่อว่าพระเจ้าจักรพรรดิจีนพระองค์หนึ่งนำมาถวายพระเจ้าจันทรราชแห่งนครหลวงพระบาง

วิหารสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนา วัดจุมค้องสุรินทาราม

หอพิพิธภัณฑ์หลวงพระบาง

หอพิพิธภัณฑ์หลวงพระบาง เคยเป็นราชวังเดิมของเจ้ามหาชีวิต ภายในเป็นพิพิธภัณฑ์แสดง เครื่องมือเครื่องใช้ของเจ้ามหาชีวิต รวมทั้งสมบัติต่างๆ ของเจ้ามหาชีวิต ค่าธรรมเนียมการเข้าชมสำหรับชาวต่างชาติ 2 หมื่นกีบ

อนุสาวรีย์เจ้ามหาชีวิต

หอพระบาง

14. พระธาตุจอมภูสี

พระธาตุจอมภูสีเปรียบเสมือนหลักเมืองของหลวงพระบางมีความสูงประมาณ 150 เมตร ตั้งอยู่ใจกลางเมืองหลวงพระบาง ด้านทิศตะวันตกติดกับพระราชวัง ด้านทิศตะวันออกติดกับแม่น้ำคาน บ้านวิซุน ซึ่งสมัยโบราณเรียกว่า “ทุ่งนาข้าว” ทิศเหนือติดกับวัดแสน วัดคีรีและวัดปากคาน พระธาตุนี้ตั้งอยู่บนยอดสูงสุดของภูสี บนความสูง 150 เมตร พระธาตุนี้มองเห็นได้ชัดเจน ไกลแทบจะทุกมุมเมืองของหลวงพระบาง ตัวพระธาตุเป็นทรงดอกบัวสี่เหลี่ยมทาสีทอง ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมยอดประดับด้วยเศวตฉัตรทองคำจารึกเจ็ดชั้น สูงประมาณ 21 เมตร ช่วงที่พระธาตุนี้งดงามที่สุดคือช่วงตอนบ่ายแก่ๆ แสงแดดจะกระทบองค์พระธาตุเป็นสีทอง รอบๆพระธาตุจะมีทางเดินให้ชมวิวทิวทัศน์ของเมืองหลวงพระบาง ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือจะมองเห็นสนามบิน ส่วนด้านทิศตะวันตกจะมองเห็นแม่น้ำโขง ช่วงที่คดเคี้ยวเข้าหากันในกสิบเขาและจากยอดภู

ธาตุดอมภูสี

ทิวทัศน์เมืองหลวงพระบาง มองจากเขาภูสี

กุฏิ เดิมเรียกว่า “กุสวง” หรือ “กุชวง” และบริเวณกุฏิแห่งนี้ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นป่าศักดิ์สิทธิ์ ต่อมาเมื่อมีถ้ำสองพี่น้องขึ้นมาอาศัยเพื่อบำเพ็ญพรต ประชาชนจึงเรียกว่า “กุฏิ” ตั้งแต่นั้นมา

พระธาตุจอมกุฏิ สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1804 หลังจากที่พระเจ้าอนุรุทธราชขึ้นครองราชได้ 8 ปี ในสมัยนั้นประชาชนนิยมเรียกกันว่า “พระธาตุหลักเมือง” ทั้งนี้ถือตามถ้ำที่ได้เอาเป็นนิมิตสร้างเมืองแห่งนี้

พระธาตุจอมกุฏิมีขนาดความกว้างด้านละ 10 เมตร สูง 55 เมตร มีบันไดขึ้นด้านหน้า พระราชวัง 328 ชั้น สร้างเมื่อปี ค.ศ.1936 - 1937 สมัยเจ้ามหาชีวิตศรีสว่างวงศ์ และบริเวณรอบกุฏินี้ได้มีการก่อสร้างพุทธสถานหลายๆ อย่าง ได้แก่

- วัดถ้ำกุฏิ
- รอยพระพุทธบาท
- วัดสี่พุทธบาท
- วัดป่าแก้ว
- วัดป่ารวก
- วัดป่าฝาง
- วัดป่าแมว
- วัดธาตุหนึ่ง

เชื่อกันว่าวัดที่มีอยู่บริเวณรอบๆ พระธาตุกุฏินี้เคยเป็นวัดวิปัสสนากรรมฐานมาก่อน จัดเป็นศาสนสถานที่มีความสำคัญของหลวงพระบาง

พระธาตุกุฏิเด่นสง่าเป็นศูนย์รวมจิตใจชาวหลวงพระบาง

กุสุมิประเพณีสำคัญอย่างหนึ่ง คือ การย้ายกล่องบอกริมยาม สมัยก่อนจะมีการตีกลองจากหอกลองบนยอดกุสุมิ เพื่อบอกเวลาให้กับชาวเมืองหลวงพระบาง โดยจะตีทุก 1 ชั่วโมง (3 ชั่วโมงตีหนึ่งครั้ง) หรือหากมีเหตุการณ์ฉุกเฉิน อาทิ ไฟไหม้ น้ำท่วม ศัตรูบุกรุกก็จะมี การตีกลองบนยอดกุสุมิ เพื่อเตือนประชาชนให้รับทราบ แต่ประเพณีนี้ได้ยกเลิกไปนานแล้ว ยังคงเหลือแต่ประเพณีตีกลองบนยอดกุสุมิในเทศกาลปีใหม่เท่านั้น

แม้ว่ากุสุมิจะยกเลิกประเพณีตีกลองไปแล้ว แต่ตามวัดต่างๆ ในหลวงพระบางยังคงถือปฏิบัติ การตีกลองกันสืบมาจนถึงทุกวันนี้ เช่น การตีกลองเพล จะตีทุกวันช่วงเวลาประมาณ 10.30 น. และ ทุกวันพระ 8 คำ 15 คำ การตีกลองนี้คนเฒ่าคนแก่กล่าวกันว่า เพื่อเตือนสติให้ชาวพุทธทั้งหลายได้รำลึกนึกถึงศีลธรรมให้รู้ว่าเป็นวันพระ ตามความเชื่อที่เล่าสืบต่อกันมาว่า ถ้าหากไม่ตีกลองในวันโกนวันพระ ยักษ์ที่อาศัยอยู่บนยอดกุสุมิ จะขึ้นมากินคนทั้งหมด เพราะยักษ์คิดว่าสถานที่นั้นๆ ไม่มีศาสนาพุทธ ไม่มีศีลธรรม ปัจจุบันนี้พวกยักษ์ทั้งหลายถูกมัดมือมัดเท้า และเอาไม้ปักหน้าอกไว้ หากว่าบ้านใดเมืองใดไม่ตีกลองในวันโกน วันพระ ยักษ์ก็จะออกมากินมนุษย์ การตีกลองนี้ทำให้ยักษ์รู้ว่าสถานที่แห่งนี้ยังมีศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ จึงไม่กล้าออกมากินคนได้ ความเชื่อนี้สอนให้มนุษย์ตั้งอยู่ในศีลธรรมความดีงามทั้งปวง เมื่อใดที่มนุษย์ไม่มีศีลธรรมจะทำให้อำนาจของยักษ์มารเข้าครอบงำ ซึ่งได้แก่ ความโลภ โกรธ หลง

กุสุมิในปัจจุบันจึงเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวหลวงพระบาง จนเป็นที่กล่าวกันว่า **“มาหลวงพระบาง ถ้าย้ายกุสุมิ ก็เท่ากับย้ายมาหลวงพระบาง”**

15. วัดคิลี

ตามตำนานกล่าวประวัติการสร้างวัดคิลีไว้ว่า วัดนี้สร้างโดยชาวพวนจากเชียงขวางเมื่อปี พ.ศ.2316 บนเนินที่ตั้งหอเจ้าฟ้าดอกไส้เดือน เพื่ออุทิศให้แก่ทหารพวนที่มาช่วยรบกับกองทัพพม่า วัดแห่งนี้เป็นศาสนสถานแห่งหนึ่งที่ยืนยันถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยพวนเชียงขวางกับชาวหลวงพระบาง เนื่องจากเจ้าชายพวนชื่อเจ้าคำศรัทธาได้มาอภิเษกสมรสกับนางแว่นแก้วสามผิว ราชธิดาของพระเจ้าอินทโสมแห่งนครหลวงพระบาง และได้ส่งกองทัพมาช่วยสมเด็จพระเจ้าสุริยวงศา ผู้เป็นพระเชษฐาของพระชายา ต่อมาในภายหลังได้เติมชื่อวัดต่อว่า วัดสุวรรณคิลี (สุวรรณคีรี) ซึ่งแปลว่า ภูเขาทองคำและชื่อบ้านหอเจ้าฟ้าไส้เดือนได้เปลี่ยนชื่อเป็นบ้านคิลีตามชื่อวัด

สิม (อุโบสถ) วัดคีลี

กุฎิพระสงฆ์

สิมของวัดนี้มีลักษณะแบบอย่างของสิมทรงเชียงขวาง ตัวสิมหันหน้าไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ลักษณะเด่นของสิมทรงเชียงขวาง คือการใช้หลังคาลาดชันใหญ่ลงมา 2 ข้าง แล้วสร้างหลังคาเล็กซ้อนตรงกลาง ซ่อฟ้าของหลังคาทรงเชียงขวางนี้มี 4 ตัว ทั้งที่ฝั้นหลังคาใหญ่และหลังคาเล็กซ้อนกันอยู่

16. วัดศรีบุญเรือง

วัดนี้ตั้งอยู่บนถนนสักกรินทร์ เชื่อมกับวัดเชิงทอง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเล่าว่าวิหารในวัดนี้สร้างขึ้นเมื่อในรัชสมัยของพระเจ้าโชติกะกุมาร ในปี พ.ศ. 2303 สิมของวัดศรีบุญเรืองนี้เป็นอาคารขนาดเล็กทรงหลังคาอ่อนช้อยมีการซ้อนชั้นตรงกลาง ที่เรียกว่าเทิบซ้อน แบบเชียงขวาง ปัจจุบันสิมวัดศรีบุญเรืองได้รับการซ่อมแซมใหม่หากแต่พยายามรักษาลักษณะดั้งเดิมไว้ วัดนี้มีกุฎิสงฆ์เก่า 2 หลังตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ฝาผนังกุฎิเป็นโครงไม้ไผ่สานแล้วฉาบปูน อันเป็นเทคนิคการก่อสร้างที่นิยมใช้กับอาคารบ้านเรือน

สิมวัดศรีบุญเรือง

กุฎิสงฆ์

17. วัดสิริมงคลไชยาราม

วัดนี้ในพงศาวดารลาวเรียกว่า วัดสิมมงคล (ศรีมงคล) สร้างขึ้นในรัชสมัยของพระเจ้าไชยติงกุมาร ในปีพ.ศ.2306 โดย เพี้ยกลางมงคล (เพี้ย สมัยนั้นเป็นยศเทียบได้กับ พระยา) จึงได้นำชื่อของท่านมาตั้งเป็นชื่อวัด ต่อมาได้เติมชื่อเป็นสิริมงคลไชยาราม วัดนี้มีการซ่อมแซมอีกหลายครั้ง ในปี พ.ศ. 2473 และปี พ.ศ. 2488 สิมของวัดนี้เป็นแบบลักษณะผสมผสาน โดยนำลักษณะการสร้างระเบียงโถงด้านข้างแบบหลวงพระบางกับหลังคาทรงเชิงขวางมาผสมผสานกัน ทั้งนี้การสร้างระเบียงด้านข้างก็เพื่อให้เป็นที่นั่งของบรรดาศรัทธาเมื่อมีงานพิธี

สิมวัดสิริมงคลไชยาราม

กูฎิสงฆ์

18. วัดสบถิกขาราม

เดิมวัดนี้ชื่อ วัดสบเชียงทอง สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2028 คู่กับวัดสบเชียงคาน สร้างโดยพระเจ้าแท่นคำ พระราชโอรสของพระเจ้าจักรพรรดิแผ่นดินแก้ว ที่สามารถขับไล่กองทัพญวนออกจากล้านช้าง เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่พระราชบิดาที่สวรรคตที่เมืองเชียงคาน หลังจากถวายพระเพลิงพระราชบิดาแล้ว ได้ทรงสร้างวัดแห่งนี้และทรงพระราชทานนามว่า วัดสบเชียงทอง สิมของวัดนี้หันหน้าไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นสิมแบบหลวงพระบางขนาดเล็ก ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ เป็นพระพุทธรูปทรงเครื่องปางมารวิชัย สวมชฎาทางสูง สันนิษฐานว่าเป็นองค์แทนพระชัยจักรพรรดิแผ่นดินแก้ว

สิมวัดสบสิกขาราม

กุฎิสงฆ์

19. วัดแสนสุขาราม

วัดแสน เป็นวัดที่เก่าแก่ที่สร้างขึ้นในปี พ.ศ.2261 โดยตาเจ้ารัง ในสมัยการปกครองเจ้าแก้วกิสราข โดยสร้างขึ้นทับวัดเก่าสมัยศตวรรษที่ 20 บริเวณนี้ถือว่าเป็นสถานที่เก่าแก่และศักดิ์สิทธิ์แห่งหนึ่งของนครหลวงพระบาง วัดแสนมีชื่อเต็มในสมัยต่อมาว่า วัดแสนสุขาราม

วัดแสนสุขาราม

สิมที่วัดแสนสุขารามโดดเด่นด้วยการประดับลายทองบนพื้นแดงซึ่งประดับทั้งภายนอกและภายในของอาคาร โดยภายในเป็นเรื่องราวพระอดีตพระพุทธเจ้า รอยพระพุทธบาท และพระเจดีย์

องค์สำคัญในประเทศต่างๆเช่น พุทธคยา อินเดีย พระธาตุหลวง เวียงจันทน์ พระธาตุพนม นครพนม ส่วนด้านนอกเป็นรูปเทวดา

สี่มวัดแสนสุขาราม

สามเณรวัดแสนสุขาราม

บทที่ 5

อิทธิพลของพุทธศาสนาที่มีต่อประเทศไทย

อิทธิพลต่อสังคม

พระพุทธศาสนาได้ก่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่นในสังคมชาวลาวและเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมประเพณี คติความเชื่อของประชาชนลาว ตลอดจนพิธีกรรมและวันสำคัญต่าง ๆ เช่น ประเพณีทำบุญธาตุหลวง ซึ่งถือเป็นประเพณีประจำชาติลาว

ส่วนด้านศิลปวัฒนธรรมได้เกิดมีศิลปกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนามากมาย ล้วนมีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปกรรมเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนั้นพระพุทธศาสนายังมีบทบาทในการสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะ การสงเคราะห์ชุมชน พระสงฆ์เป็นที่พึ่งของชุมชนในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ สงเคราะห์ปัจจัยสี่แก่ประชาชน วัดจึงเป็นศูนย์กลางจิตวิญญาณของชาวลาว และเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมของชุมชน

อิทธิพลต่อการเมือง

พระพุทธศาสนามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการเมืองอย่างแยกไม่ได้ ไม่ว่าจะในประเทศไทยใดก็ตาม ส่วนพุทธศาสนาในประเทศไทยนั้น เมื่อถึงคราวเสื่อมโทรมก็มักจะมีสาเหตุมาจากการได้รับการบีบบังคับทำลายจากการเมือง เช่น ในคราวที่ลัทธิคอมมิวนิสต์ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการเมืองประเทศไทยมีการปฏิวัติสังคมใหม่ ได้ทำลายล้างสถาบันสำคัญของประเทศ อันได้แก่ สถาบันศาสนาและสถาบันกษัตริย์ พระสงฆ์ถูกฆ่าตายจำนวนมาก บางส่วนต้องลี้ภัยออกนอกไปเพื่อเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ และเมื่อคราวบ้านเมืองสงบร่มเย็น พระพุทธศาสนาที่เจริญรุ่งเรืองเพราะได้รับการสนับสนุนจากทางการเมือง

สถานการณ์อันเลวร้ายของพุทธศาสนาในยุคคอมมิวนิสต์ครอบครองประเทศไทยได้แก่การเอาพระสงฆ์เป็นเครื่องมือทางการเมือง เนื่องจากพระสงฆ์เป็นผู้ที่ประชาชนให้ความเคารพเชื่อถือ โดยรัฐบาลคอมมิวนิสต์ได้ให้พระสงฆ์เผยแพร่แนวคิดของลัทธิคอมมิวนิสต์แทรกในคำเทศนา ซึ่งรัฐบาลได้จัดให้มีการปาฐกถาในที่ต่างๆ โดยมีพระสงฆ์ร่วมอยู่ด้วย ในการเผยแพร่แนวคิดคอมมิวนิสต์นั้นมีการบังคับให้ประยุกต์คำสอนทางพุทธศาสนาเข้ากับคำสอนของลัทธิคอมมิวนิสต์ด้วย พระสงฆ์หลายรูปจำเป็นต้องทำตาม บางรูปขัดขืนก็จะถูกฆ่าตายอย่างโหดเหี้ยม

ในปัจจุบันนี้ บ้านเมืองอยู่ในภาวะสงบสุข พระพุทธศาสนาที่ได้รับการอุปถัมภ์จากรัฐ เป็นอย่างดีมีการก่อตั้งสถาบันการศึกษาของสงฆ์ขึ้นเป็นวิทยาลัยสงฆ์ เช่น วิทยาลัยสงฆ์ประจำ กรุงเทพมหานคร เป็นต้น

อิทธิพลต่อเศรษฐกิจ

อิทธิพลพุทธศาสนาต่อเศรษฐกิจลาวนั้น ด้านหลักธรรมที่ประยุกต์ใช้ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การขยัน ประหยัด และอดออมนั้น จะไม่แตกต่างจากประเทศไทยนัก เพราะทั้งสองประเทศ เป็นประเทศที่มีประเพณีวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างกันนัก แต่ลักษณะของประเทศไทยปัจจุบันอยู่ใน สถานะประเทศปิด ระบบเศรษฐกิจจึงเป็นการพึ่งพาตัวเองมากกว่าการพึ่งพาจากต่างประเทศ เศรษฐกิจส่วนใหญ่เป็นระบบเกษตรกรรม

อิทธิพลต่อวัฒนธรรม

วัฒนธรรมลาวมีความสัมพันธ์กับกลุ่มชาวไทย โดยเฉพาะชาวอีสาน จึงมีคตินิยมเชื่อและ วัฒนธรรมคล้ายกัน ดังนี้

1. ความเชื่อเรื่องผี

ผีฟ้า ผีแถน

กลุ่มชาติพันธุ์ไท - ลาว นอกจากจะนับถือพระพุทธศาสนาแล้ว ยังนับถือผีซึ่งฝังแน่นในวิถี ชีวิตของชุมชนสองฝั่งโขงมายาวนาน ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องผีที่สำคัญ ได้แก่ ผีแถน หรือผีฟ้า ผี แถน เชื่อว่าแถนเป็นผู้สร้างโลกและสรรพสิ่งต่างๆ ให้แก่โลก ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องแถนนี้ สะท้อน ออกในพิธีกรรมแห่บั้งไฟเพื่อขอฝนจากพระยาแถนและการรำผีฟ้าเพื่อรักษาโรค เป็นที่น่ายินดีว่า ในลาว ค.ศ. 1527 สมัยพระเจ้าโพธิสารราช (ค.ศ.1520-1550) พระองค์ทรงเลื่อมใสพระพุทธศาสนา เป็นอย่างมาก ได้ออกพระราชอาญาให้ราษฎรเลิกนับถือผีฟ้าผีแถน อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันชุมชน สองฝั่งโขงยังมีพิธีกรรมอันเกี่ยวเนื่องกับความเชื่อในแถนปรากฏอยู่ดั้งเดิม

การรำผีฟ้า

จัดเป็นพิธีกรรมที่ชาวบ้านได้กระทำขึ้นเพื่อรักษาความเจ็บป่วยโดยการรำอ่อนวอนและ อัญเชิญผีฟ้าให้มาช่วยรักษาผู้ป่วยให้หายเป็นปกติ ซึ่งเชื่อว่าการเจ็บป่วยของมนุษย์ ส่วนหนึ่งเกิด จากการทำที่ละเมิดต่อผี การรำผีฟ้าจึงเป็นพิธีกรรมรักษา และยังเป็นสื่อกลางประนีประนอม ระหว่างผีที่มากกระทำกับผู้ป่วย ผู้ซึ่งละเมิดต่อผีให้มีความเข้าใจประพตุติให้ถูกต้อง

การเลี้ยงช่วงผีฟ้า

จัดเป็นพิธีการเลี้ยงผี ซึ่งกระทำกันเป็นประจำทุกปีในเดือนสามถึงเดือนหกของทุกปี บริวารผีฟ้าซึ่งเป็นคนที่เคยรักษากับผีฟ้าและหายป่วยจะร่วมพิธีกรรมนี้ ช่วง หมายถึง สนาม การลงช่วง จึงหมายถึง การลงมารวมที่สนาม หรือเรียกพิธีกรรมนี้อีกอย่างหนึ่งว่า ปลงพาข้าว ซึ่งหมายถึง การยกกระดังกับข้าวไปถวายที่ฮ่านของผีฟ้า พิธีการลงช่วงผีฟ้า เป็นพิธีการที่มีการฟ้อนรำซึ่งจัดขึ้นเป็นพิเศษและทุกคนก็จะมี ความสนุกสนานในพิธีกรรมดังกล่าวนี้ด้วย

ผีปูด

จัดเป็นดวงวิญญาณบรรพบุรุษประจำหมู่บ้านที่ทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครอง ในชุมชนสองฝั่งโขงจะมีศาลปูดตั้งอยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้านมากนัก ส่วนใหญ่มักจะมีอยู่บนเนินดินที่เรียกว่า ดอนปูด และมักจะมีต้นไม้ใหญ่ขึ้นหนาแน่น ส่วนการติดต่อระหว่างผีกับมนุษย์ก็จะผ่านหมอจำหรือชะง้า ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อ

ผีมหัศจรรย์หลักเมือง

ผีมหัศจรรย์หลักเมืองหรือผีอักษของกลุ่มชาติพันธุ์ไท - ลาว ตามเมืองและหมู่บ้านในสองฝั่งโขงจะมีหลักเมืองและหลักบ้านหรือบือบ้าน ซึ่งเปรียบเสมือนหัวใจของบ้าน และเมื่อชุมชนเติบโตขึ้นหลักบ้านก็จะกลายเป็นหลักเมือง ส่วนรูปแบบของหลักบ้านจะเป็นลักษณะไม้ท่อนเดียวนิยมใช้ไม้มงคล เช่น ไม้คูณ ไม้ขนุน เป็นต้น และเมื่อถึงเดือนเจ็ดก็จะมีพิธีทำบุญเบิกบ้าน เบิกเมือง (บุญชำระ) เลี้ยงปูดตามหลักหลักเมือง

2. สถาปัตยกรรม

นอกจากนั้นความเชื่อของชาวลาวยังปรากฏผ่านงานสถาปัตยกรรมต่างๆ อีกด้วย กล่าวคือ

ลิม

เป็นชื่อเรียก โบสถ์ หรือ อุโบสถ ในภาษาราชการ ลิม เป็นการกร่อนเสียงมาจาก ลีมา ซึ่งหมายถึงขอบเขตหรืออาณาเขตกิจกรรมของสงฆ์ในพุทธศาสนา รูปแบบของลิมในกลุ่มชาติพันธุ์ไท - ลาว ส่วนใหญ่ในดินแดนสองฝั่งโขงได้รับอิทธิพลจากลาวล้านช้าง โดยมีพัฒนาการจากการก่อตัวจากชุมชนบ้านมาเป็นชุมชนเมือง เช่น เมืองเวียงคุก อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย เมืองเวียงจันทน์ และเมืองจำปาสัก เป็นต้น

วัดและศาลเจ้า

เป็นศาสนสถานของกลุ่มชาติพันธุ์จีนและเวียดนาม เป็นสถานที่จัดกิจกรรมทางศาสนาและเป็นที่พึ่งทางจิตใจของกลุ่ม ส่วนมากสมาคมท้องถิ่นในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันจะเป็นตัวกลางในการสร้างศาลเจ้าและวัดขึ้น รูปแบบการก่อสร้างส่วนใหญ่แล้วจะมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่มาอยู่ใหม่กับวัฒนธรรมเดิมของกลุ่มตน สำหรับสาเหตุของการสร้างศาลเจ้า พอสรุปได้ย่อๆ ดังนี้

1. สร้างเพื่อเป็นที่พึ่งทางใจ
2. สร้างตามความเชื่อและประเพณีที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ
3. สร้างเพื่อเป็นศาลเจ้าประจำตระกูล
4. สร้างขึ้นมาแก้บน
5. สร้างขึ้นมาด้วยความศรัทธาในความศักดิ์สิทธิ์

ธาตุ

ธาตุ หรือ ทาด ในภาษาลาว ใช้เรียกสิ่งก่อสร้างที่บรรจุอัฐิของผู้ที่ตายไปแล้ว มีความหมายเช่นเดียวกับ เจดีย์ และสถูป ในภาษาราชการ สำหรับพระธาตุใช้กับอัฐิของพระพุทธเจ้าหรือพระอรหันต์แต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งให้ความสำคัญในการออกแบบกว่าธาตุบุคคลทั่วไป ธาตุโดยทั่วไปมี 2 ลักษณะ คือ 1. ธาตุไม้ 2. ธาตุปูน ธาตุกับพิธีกรรมชุมชนสองฝั่งโขงปัจจุบัน มีพิธีไหว้พระธาตุในเทศกาลต่างๆ ส่วนบุคคลธรรมดาในเดือนเมษายน ก็จะมีพิธีสงฆ์เช่นกัน

3. ประเพณี

ประเพณี 12 เดือน หรือฮีตสิบสองของชาวลาวในแต่ละเดือนจะมีประเพณีประจำเดือนที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ดังนี้

เดือนอ้าย : ประเพณีบุญเข้ากรรม

ระยะเวลา : เดือนธันวาคม ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูหนาว

กิจกรรม : พระภิกษุแต่ละวัดจะร่วมปฏิบัติกรรมภายในเขตที่กำหนดอย่างเคร่งครัดเพื่อชำระศีลและจิตใจให้บริสุทธิ์

เดือนยี่ : ประเพณีบุญคูณลาน

ระยะเวลา : หลังฤดูการเก็บเกี่ยว

กิจกรรม : ก่อนที่จะนำข้าวที่นวดแล้วไปเก็บในยุ้งข้าว จะมีการทำบุญขวัญข้าว มีการนิมนต์พระภิกษุมาเจริญพุทธมนต์เพื่อความเป็นสิริมงคลและเป็นนิมิตรหมายที่ดีให้ปีต่อๆ ไป เพื่อให้ทำนาได้ผลดี ยิ่งๆ ขึ้น

เดือนสาม : ประเพณีบุญข้าวจี

ระยะเวลา : หลังวันมาฆบูชา

กิจกรรม : ชาวนาจะนำข้าวจีหรือข้าวเหนียวที่นึ่งสุกแล้ว ปั้นเป็นก้อนเท่าไข่เป็ดทาเกลือนำไปเสียบไม้ย่าง จากนั้นตีไข่ทำให้ทั่วแล้วย่างจนไข่สุกและทอดไม่เสียบออก นำน้ำตาล อ้อยขี้ด ลงตรงกลางเป็นไส้ นำถวายพระสงฆ์ในเวลาที่หมดฤดูทำนาแล้ว เพื่อเป็นการทำบุญ

เดือนสี่ : ประเพณีบุญพระเวส

ระยะเวลา : เดือนสี่ข้างขึ้นหรือข้างแรม

กิจกรรม : งานบุญพระเวสหรืองานบุญมหาชาติ เป็นการฟังการเทศน์พระธรรมเทศนา เวสสันดรชาดก อันเป็นพระชาติสุดท้ายและพระชาติที่ยิ่งใหญ่ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชาวบ้านจะช่วยกันตกแต่งประดับประดาโรงธรรมด้วยดอกไม้ ใช้ดอกบัวประดับธรรมมาสน์ มีการจัดรูปขบวนแห่พระเวสสันดรและนางมัทรีออกจากป่าเข้าในเมืองไปสิ้นสุดที่พระอุโบสถ มีการเทศน์มหาเวสสันดรตลอดวัน

เดือนห้า : ประเพณีบุญสงกรานต์

ระยะเวลา : เดือนเมษายน

กิจกรรม : ประเพณีบุญสงกรานต์เป็นงานที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากที่สุด และยังถือเป็นวันปีใหม่ของไทยด้วย วันแรกของงานเรียกว่า “วันสังขารล่อง” ชาวหลวงพระบางจะไปจับจ่ายซื้อของและธูปพระพุทธรูป เพื่อไปปักกองเจดีย์ทรายริมแม่น้ำโขง เมื่อถึงเวลายามเย็นจะมีการลอยกระทง ซึ่งภายในกระทงจะบรรจุเครื่องบูชาประกอบด้วยกล้วย ฝรั่ง ข้าวคั่ว ข้าวแดง ดอกไม้ ใบพลู ธูป เทียน ดอกดาวเรือง ผสมและเล็บของผู้ที่จะลอยกระทง พร้อมกับอธิษฐานให้ทุกข์โรคภัยต้องลอยไปกับกระทง

วันที่สอง เรียกว่า “วันเนา” ตอนเช้ามีการแห่รูปหุ่นปุ่เยอ ย่าเยอ และสิงห์แก้ว สิงห์คำ

ตอนบ่ายมีขบวนแห่ซึ่งนำโดยปู่เยอ ย่าเยอ ผู้เฒ่าผู้แก่ หัวหน้าหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน ขบวนพระสงฆ์ นางสงกรานต์ (นางวอ) ชีส์ตัวพาหนะบนรถแห่ ปู่เยอ ย่าเยอก็จะพ้อนรำ และอวยพรให้ลูกหลาน

วันที่สาม เรียกว่า “วันสังขารขึ้น” ชาวหลวงพระบางจะทำข้าวเหนียวหนึ่งและขนมลูกกวาดพากันเดินขึ้นภูมีย์ (วัดพระธาตุภูมีย์) ภูเขาสูงกลางเมืองหลวงพระบาง ระหว่างที่เดินจะวางข้าวเหนียวและขนมไว้ตามหัวเสาบันไดจนถึงองค์พระธาตุ เรียกว่า การตักบาตรภูมีย์ มีการโยนข้าวเหนียวลงป่าข้างองค์พระธาตุเป็นการให้ทาน ช่วงบ่ายมีขบวนแห่นางสังขารและอัญเชิญศิระท้าว กบิลพรหมจากวัดเชียงทองไปยังวัดวิชุน มีการสรงน้ำพระที่วัดวิชุน

วันที่สี่ นับเป็นวันสำคัญอีกวันหนึ่ง โดยจะมีการแห่พระบาง พระพุทธรูปคู่เมืองหลวงพระบาง ปีหนึ่งจะอัญเชิญออกมาให้ชาวเมืองสรงน้ำครั้งหนึ่ง พระบางนี้จะประดิษฐานอยู่ที่วัดใหม่เป็นเวลา 3 วัน 3 คืน จากนั้นจะอัญเชิญกลับไปประดิษฐาน ณ หอพิพิธภัณฑสถานเหมือนเดิม

เดือนหก : ประเพณีบุญบั้งไฟ

ระยะเวลา : เดือนหก ก่อนฤดูกาลทำนามาถึงและย่างเข้าสู่ฤดูฝน

กิจกรรม : การจัดกิจกรรมคล้ายกับงานบุญบั้งไฟของภาคอีสาน จุดประสงค์เพื่อบูชาหลักเมือง และขอให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ปีใดที่ไม่มีการทำบุญบั้งไฟเชื่อว่าปีนั้นจะเกิดเภทภัยต่างๆ การจัดงานประเพณีบุญบั้งไฟเป็นสัญญาณให้ทราบว่า ฤดูกาลทำนาจะเริ่มต้นแล้ว

เดือนเจ็ด : ประเพณีบุญซำฮะ

ระยะเวลา : เดือนเจ็ด

กิจกรรม : พิธีกรรมสืบชาติ ชำระล้างเสนียดจัญไร ที่จะเกิดกับบ้านเมือง เพื่อให้บ้านเมืองมีความสุข

เดือนแปด : ประเพณีบุญเข้าพรรษา

ระยะเวลา : วันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8

กิจกรรม : พระสงฆ์อธิษฐานจำพรรษา ณ ที่ใดที่หนึ่งเป็นระยะเวลา 3 เดือน โดยจะไม่พักค้างคืนที่ใดตามพุทธบัญญัติ พุทธศาสนิกชนจะเข้าวัดทำบุญ รักษาศีล ฟังธรรมเทศนา

เดือนเก้า : ประเพณีบุญห่อข้าวประดับดิน การสรงเสื่อ และการล่องเสื่อไฟ

ระยะเวลา : เดือนเก้า

กิจกรรม : ประเพณีบุญห่อข้าวประดับดิน เป็นพิธีกรรมอุทิศส่วนกุศลให้กับวิญญาณบรรพบุรุษและวิญญาณไร้ญาติ ชาวบ้านจะนำอาหารหวานคาว นุหรี หมากรุก ใส่ลงในกรวยใบตองไปวางตามพื้นดินหรือ ใต้ต้นไม้บริเวณริ้วบ้าน ริ้ววัดและสถานที่ต่างๆ

ประเพณีการสว่างเฮือ คำว่า สว่าง หมายถึง แข่งขัน เฮือ หมายถึง เรือ จัดเป็นงานบุญแข่งเรือประจำเดือนเก้า ทุกคุ้ม (หมู่บ้าน) จะนำเรือเข้าแข่งขัน ในอดีตการแข่งขันเรือถือเป็นการฝึกซ้อมฝีพายเพื่อต่อสู้ข้าศึกที่มาจากน้ำ ปัจจุบันนับเป็นงานบุญที่สนุกสนานงานหนึ่งของชาวหลวงพระบาง

เดือนสิบ : ประเพณีบุญข้าวสาก

ระยะเวลา : วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10

กิจกรรม : การอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตายหรือเปรต ห่างจากประเพณีบุญข้าวประดับดิน 15 วัน อันเป็นเวลาทีเปรตต้องกับไปยังที่อยู่ของตน

เดือนสิบเอ็ด : ประเพณีบุญออกพรรษา

ระยะเวลา : วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11

กิจกรรม : การตักบาตรเทโว การถวายอาหารพระภิกษุสามเณร การกวนข้าวทิพย์ (กระยาสารท) การถวายผ้าจํานำพรรษาและปราสาทผึ้ง โดยการนำไม้ไผ่มาสานเป็นรูปปราสาท ตกแต่งสวยงาม จัดขบวนแห่ปราสาทผึ้งไปถวายพระในตอนค่ำเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ผู้ล่วงลับ

เดือนสิบสอง : ประเพณีบุญกฐิน

ระยะเวลา : แรม 1 ค่ำ เดือน 11 - ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12

กิจกรรม : การถวายผ้ากฐินแด่พระสงฆ์ที่จำพรรษาตลอดพรรษา ณ วัดใดวัดหนึ่ง นับเป็นงานบุญที่ยิ่งใหญ่ปฏิบัติสืบต่อกันมาแต่โบราณ

เอกสารอ้างอิง

- ชิดมโน. พระพุทธศาสนาในนานาประเทศ. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2533.
- ทรงวิทย์ แก้วศรี. ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา เล่ม 10 พระพุทธศาสนาในอินโดจีน. กรุงเทพฯ: การศาสนา, 2530.
- พระครูสิริสุตาทิมนต์และอาจารย์ยุพิน เข้มมุกด์. นิภายสงฆ์ในเชียงใหม่. อนุสรณ์พิธีบำเพ็ญกุศลพระราชทานเพลิงศพหลวงพ่อพระครูพิพัฒนฺ์สุดกิจ (แก้ว สุรตโน). 20 มกราคม 2550.
- พระธรรมปิฎก (ประยูร ปยุตโต). พระพุทธศาสนาในเอเชีย. กรุงเทพฯ:ธรรมสภา, 2540.
- พระมหาดาวสยาม วชิรปัญโญ. พระพุทธศาสนาในลาว. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, 2545.
- พระมหาอุทัย ฆมฺมสาโร. พระพุทธศาสนาและโบราณคดีในเอเชีย. กรุงเทพฯ: เพื่ออักษร, 2516.
- พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ ลีตญาโณ). ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ. มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2536.
- ลีลา วีรวงศ์. พงศาวดารลาว. พระราชอาณาจักรลาว: กระทรวงศึกษาธิการ, 2500.
- เสถียร โพธิ์นันทะ. ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา ฉบับมุขปาฐะ เล่ม 2. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2535.
- สื่อออนไลน์
- <http://www.thaimtb.com/cgi-bin/viewkatoop.pl?id=125975&st=151>.
- <http://www.laos-discovery.com/ongtuetemple.html>.
- <http://th.wikipedia.org>.
- <http://www.trekkingthai.com>.
- <http://members.fortunecity.com/hanaga/history.htm>.
- [http://www.bl.msu.ac.th/bailan/new/19_24_48%20\(lao\)/new4.htm](http://www.bl.msu.ac.th/bailan/new/19_24_48%20(lao)/new4.htm).
- http://www.plurality.net/index.php?fileName=photo_gallery_explanation.html.
- ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.